

Parti nr 7: SVs fredspolitikk

Konvensjonell nedrustning og atomnedrustning Bakgrunn for indikator: Behovet for konvensjonell og ikke-konvensjonell nedrustning er opplagt for alle fredsaktivister. Dette er noe en samlet fredsbevegelse synes å samle seg bak. Hele ti fredsorganisasjoner avga sine posisjoner til regjeringens nedrustningsmelding i fjor høst.	PP: «Atomvåpen og kjemiske våpen må forbys og avskaffes. Forhandlinger om en konvensjon som forbyr atomvåpen etter mønster av konvensjonene om kjemiske og bakteriologiske våpen må begynne nå, slik at vi kan gå inn i et nytt årtusen med en traktat som binder verden til en fastsatt tidsplan for varig avskaffelse av alle atomvåpen. Omfanget av konvensjonelle våpen må kraftig reduseres. Militær nedrustning frigjør store pengesummer som kan brukes på miljø- og utviklingstiltak.»	1
		1
		1
	PP: «Slutten på den kalde krigen i Europa – og mellom USA og Sovjetunionen – betyr en historisk mulighet til å fjerne alle atomvåpen, ruste ned og bruke ressursene til å løse påtrengende miljø- og fattigdomsproblemer.»	1
		1
	PP: «Så lenge noen stater har atomvåpen, vil andre uunngåelig forsøke å skaffe seg dem. Atommaktene motarbeider tiltak for å få atomvåpen forbudt. Prøvesprengninger med atomvåpen avløses av datasimulering i laboratorier for å utvikle mer avanserte atomvåpen. Sjøl om alle inngåtte nedrustningsavtaler blir gjennomført, vil det i 2003 fortsatt være igjen 20 000 stridskoder – noe som svarer til 200 000 Hiroshimabomber.»	1
	PP: «SV går inn for at økonomisk støtte til u-land må knyttes til krav om demokrati, respekt for menneskerettigheter og at bare en begrensa andel av BNP (brutto nasjonalproduktet) går til militære utgifter.»	1
	PP: « SV går imot (....) NATOs atomstrategi»	1
	AP: «SV vil styrke Norges bidrag til en langsiktig og forsvarlig håndtering av atomsikkerhetsspørsmålene i Russland.»	1
	AP: «Norge må spille en aktiv rolle som pådriver i det internasjonale arbeidet mot spredning av atomvåpen og for at atomvåpenstatene oppfyller sine nedrustningsforpliktelser i henhold til ikkespredningsavtalen. Norge må ta en ledende rolle i arbeidet for en konvensjon som forbyr bruk av atomvåpen.»	1 1 1
	AP: «SV er motstander av NATOs planer om å bygge et rakett skjold i Øst-Europa. Rakett skjoldet vil føre til økt spenning og opprustning i Europa, og må derfor skrinlegges. Norge må ikke bidra til at rakett skjoldet virkeliggjøres.»	1 1 1
	AP: «Biologiske og kjemiske masseødeleggelsesvåpen er en stor trussel. SV vil derfor arbeide for at konvensjonene om slike våpen følges opp, at det etableres nye forbud mot slike våpen og at det skapes et internasjonalt press mot stater som måtte ha eller utvikle dem.»	1 1
	AP: «Vi arbeider for nedrustning og fredelig konfliktløsning.»	1
Sum		18

NATOs krigføring i Afghanistan Bakgrunn for indikator: Norge er i krig i Afghanistan. Ønsker man fred bedriver man selvsagt ikke krig. Den mest åpenbare fredspolitiske dreiningen Norge i dag kan gjøre i sin sikkerhetspolitikk er derfor å slutte å krige, for heller å bygge fred i Afghanistan.	PP: «Satsing på militære utrykningsstyrker og på planlegging for rask militær innsats i andre verdensdeler ser ut til å bli langt viktigere enn tidligere. Slik forsøker de rike landa i vesten å beskytte egne økonomiske og militærstrategiske interesser.» AP: «SV vil derfor ikke støtte bruk av norske militære styrker i NATOs out of area-operasjoner. Norsk deltakelse i internasjonale operasjoner skal dessuten bare skje etter åpen behandling i Stortinget og på grunnlag av utvetydige FN-vedtak i samsvar med folkeretten.» AP: «I Afghanistan har det skjedd en økende sammenblanding av ISAFs stabiliseringsoppdrag og krigføringen innenfor den amerikansk-ledede Operation Enduring Freedom. Det norske militære engasjementet i Afghanistan overbelaster hærens personell, og vanskeliggjør arbeidet med å kunne stille norske styrker til disposisjon for FN-oppdrag i andre land. Forutsetningene for å kunne bidra til en konstruktiv humanitær og sivil innsats i Afghanistan, med kontakt til alle befolkningsgrupper, vil bedres hvis Norge ikke samtidig deltar i det noen grupper oppfatter som fiendtlig krigføring. SV mener det norske militære engasjementet i ISAF-styrkene i Afghanistan må avvikles. Slik kan Norge konsentrere sin innsats på det sivile området og styrke mulighetene for en politisk løsning som gjør at FN overtar ansvaret for støtte til sikkerhet og stabilisering. SV er imot bidrag til ISAF i stortingsperioden.» AP: «Så lenge den sikkerhetsmessige situasjonen fortsetter å forverres må Norge stanse tvangsutsendelser av afghanske asylsøkere» AP: «For å sikre en fredelig utvikling er det avgjørende at krigføringen fra USA og landets allierte stanses i Irak og Afghanistan. Det militære nærværet må avvikles i en gradvis prosess der nasjonale demokratiske institusjoner tar kontroll på alle områder, med full råderett over egne ressurser – og uten fremmede militærbaser.» AP: «Norge må fortsette sitt sivile utviklingssamarbeid med afghanske myndigheter og med det afghanske sivilsamfunnet.»	1 1 1 1 1 1 1 1 1 0
Sum		11
Kvinner fred og sikkerhet Siden sikkerhetsråds-resolusjon 1325 ble vedtatt i 2000 har fredsbevegelsen vært blant dens primære voktere, og fungert som vaktbikkjer ovenfor myndighetenes forpliktelser og oppfølgingen av denne. Denne sikkerhetsråds-resolusjonen anerkjenner kvinners nødvendige roller, deltakelse og involvering i alle aspekter av fred og sikkerhetspolitikk.	AP: «Kvinner er i økende grad ofre for krigshandlinger, og seksuelle overgrep og tortur rammer mange kvinner også i forbindelse med krig og konflikt. SV vil jobbe for at FNs resolusjoner om kvinners rettigheter i og etter krig og konflikt, og om seksualisert vold som våpen i krig og konflikt, blir fulgt opp og implementert. Dette innebærer også at kvinner må og skal trekkes aktivt med i fredsprosesser.» AP: «Kvinnens rettigheter og deltakelse må prioriteres.» AP: «Vi vil arbeide for at Norge utøver press på FNs medlemsland for å innføre «codes of conduct» for FN-soldater, slik at det slås ned på handel med kvinner og barn.» AP: «SV ønsker å sikre kvinners rett til å få innvilget asyl med bakgrunn i kjønnsbasert forfølgelse i hjemlandet. Det er viktig at kvinner som søker asyl blir møtt av myndighetspersoner med nødvendig kompetanse, blant annet om seksualiserte overgrep, for å sikre at deres rettigheter blir ivaretatt.»	1 2 1 0 1 0
Sum		5

Norsk våpeneksport og internasjonal våpenhandel Motstanden mot norsk krigsprofitt skapt gjennom den norske våpeneksporten er stor i folket, og unison i fredsbevegelsen. Politikk for regulering av våpenhandel er ved siden av nedrustning det mest artikulerte og profilerte politikkfelt utviklet av norsk fredsbevegelse de senere år. Nedbygging av de militærindustrielle kompleks er avgjørende for å bekjempe militarisme og opprustning. Dette adresseres ofte gjennom fredsbevegelsens våpenhandelarbeid	PP: «Internasjonal våpenhandel utenfor demokratisk kontroll er en av de viktigste årsaker til menneskelige tragedier verden over. SV mener at Norge skal stanse all eksport av våpen og ammunisjon til land i krig eller borgerkrig, land som bryter menneskerettighetene og land som opptrer truende overfor naboland. SV vil arbeide for internasjonale avtaler som sterkt begrenser internasjonal handel med våpen.» AP: «SV vil arbeide for full åpenhet om norsk våpeneksport, og for at regelverket for våpeneksport håndheves langt strengere.» AP: «SV vil arbeide for at det opprettes et eksportkontrollråd, og at Stortinget involveres nærmere i godkjenning av våpeneksportlisenser.» AP: «Det må kreves sluttbrukererklæring fra alle land Norge selger våpen til for å forhindre uønsket bruk eller reeksport til land Norge ikke ønsker å selge våpen til. Disse kravene må også gjelde ved salg til NATO-land.» AP: «Staten må bruke sine eierandeler i norsk våpenindustri til å sørge for at salg av våpen og ammunisjon skjer etter like gode regler som de norske, også når det selges fra et norskeid konserns fabrikk i andre land.» AP: «Norge må innføre sporingsmekanismer på våpen og ammunisjon. Våpen og ammunisjon som produseres i Norge, må merkes med produsent, førstekjøper og produksjonsparti, og Norge må jobbe for en tilsvarende internasjonal merkingsspraksis.» AP: «Det haster med å få bedre regelverk for å forhindre spredning av lette våpen til land med mye vold. SV vil at Norge skal innta en lederrolle for å få etablert en internasjonalt legalt bindende avtale som regulerer all handel med konvensjonelle våpen.» PP: «SV går imot norsk eksportstøtte.» AP: «SV vil arbeide for en internasjonal våpenboikott og våpenembargo mot Israel så lenge staten fortsetter sine angrep på den palestinske sivilbefolkningen.» AP: «Samtidig bør FN gjøres mindre avhengig av medlemslandene ved å få adgang til å ha og forvalte egne inntekter. Valutaskatt og skatt på internasjonal transport og våpenhandel er mulige inntektskilder. AP: «SV støtter nobelprisvinner Aung San Suu Kyi og den demokratiske opposisjonens krav om gjeninnføring av demokrati og overholdelse av menneskerettigheter i Burma. Dette må forsøkes oppnådd både gjennom boikott, ved direkte press mot militærregimet som styrer Burma, og gjennom indirekte press via Kina og andre land som gir regimet i Burma våpen og politisk støtte til undertrykkelse av egen befolkning.»	1 1 3 2 2 1 1 1 1 1 1 1 2 1 1 1 1 1 1
Sum		26
Alternativer til militær verneplikt, og forholdet til kvinnelig verneplikt	PP: «Opp mot dette vil SV legge større vekt på arbeidet for å fjerne årsakene til konflikter» AP: «SV vil opprettholde den allmenne verneplikten. Et profesjonelt forsvar basert på vervede soldater vil svekke forsvarets folkelige forankring og legitimitet. AP: «Verneplikten kan imidlertid ikke opprettholdes hvis den bare skal gjelde et lite mindretall av hvert årskull.» AP: «Når en slik verneplikt innføres må den gjelde både kvinner og menn.»	1 1 0 -1
Sum		1

Defensiv norsk forsvarspolitik Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statssikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	PP: «Det må satses mer på ikkevoldelig forsvar og på at konflikter blir løst gjennom forhandlinger. SV ønsker et nasjonalt, defensivt folkeforsvar (...)»	2
	PP: «(SV) går inn for at NATO avvikles til fordel for et alleuropeisk sikkerhetssystem. Dersom det viser seg at dette ikke er mulig, må Norge gå ut av NATO.»	2
	PP: «De nye sikkerhetspolitiske utfordringene Norge og Norden står overfor, er ikke først og fremst knytta til truslene om et militært angrep, men derimot til trusler i form av sosial og etnisk uro i Nordens nærområder, trusler fra atomvåpen og atomkraftverk i Nordens nærområder og truslene om et mulig miljøsammenbrudd.»	1
	PP: «SV ønsker et tettere nordisk forsvarssamarbeid, noe som kan føre til betydelige reduksjoner i forsvarsutgiftene og være et viktig nedrustningsarbeid. SV vil gå inn for utdanning av felles nordiske militære styrker som kan stilles til rådighet for FN.»	1
	PP: «Videre vil SV, sammen med sine nordiske søsterpartei, gå inn for opprettelse av Norden som atomvåpenfri sone og for opprettelse av et nordisk miljøforsvar som kan stå for miljøovervåkning, katastrofeberedskap og tiltak for å bedre miljøkvaliteten.»	1
	AP: «I fire år har SV sittet i regjering...norske soldater er trukket ut av USAs krigføring i Irak»	1
	AP: «NATO er i dag i økende grad irrelevant for norsk sikkerhet. Alliansen favner om land med en rekke motstridende interesser, og har vist seg ute av stand til å opptre samlet i viktige krisesituasjoner. NATOs operasjoner utenfor eget område gjør organisasjonen til et redskap for stormaktsinteresser, og undergraver FNs mulighet til å bygge ut en egen militær kapasitet. Norge kan derfor ikke fortsette å basere sin sikkerhetspolitikk på at NATO skal være garantist for norsk sikkerhet.»	1
	AP: «SV er også sterkt kritisk til andre sider ved NATO. Alliansen har fortsatt førstebruk av atomvåpen som del av sin strategi, og forbeholder seg retten til å bruke militærmakt utenfor sitt eget område, også uten FN-mandat. NATO-medlemskapet øker derfor faren for at Norge blir dratt med i angrepskriger i strid med folkeretten. Slik krigsdeltakelse trekker Norge dypere inn i stormaktspolitikken og vil svekke norsk evne til å spille en aktiv rolle i internasjonalt fredsdiplomati.»	0
	AP: «En ny alliansepolitikk for Norge innebærer først og fremst å bevege seg i retning av et nordisk forsvars- og sikkerhetspolitisk fellesskap og å styrke norsk innsats i FN.»	1
	AP: «SV vil motsette seg ethvert norsk militært bidrag til den amerikanske krigføringen i Irak.»	1
	AP: «SV støtter tendensen til økt forsvarssamarbeid i Norden. Det er store gevinster, både sikkerhetspolitisk, kapasitetsmessig og økonomisk, i et tett nordisk samarbeid på dette området. SVs visjon er at samarbeidet om forsvarsmateriell og felles FN-styrker skal videreutvikles i retning av at Norden blir Norges viktigste sikkerhetspolitiske forankring.»	1
	AP: «SV ønsker ikke at Norge bidrar til EUs nordiske kampgruppe.»	1
	AP: «SV mener Norge bør ha et moderne, effektivt og defensivt forsvar. Utgangspunktet for forsvaret skal være våre nasjonale sikkerhetsoppgaver innenfor et tett nordisk samarbeid.»	1
	AP: «Det haster med å vende forsvarets fokus bort fra ekspedisjonsforsvar og over til et oppdatert nasjonalt forsvar i tett samarbeid med de øvrige nordiske land.»	1

Defensiv norsk forsvarspolitik	AP: «SV vil derfor arbeide for en omlegging av norsk forsvarspolitik. Kapasiteten til å forsvare Norge og forvalte de norske havområdene må legges til grunn for prioriteringene, ikke utvikling av nisjekapasiteter for NATO og offensiv slagkraft.»	1
Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statssikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	AP: «Forsvarets ressurser er begrensede, og må konsentreres om å beskytte norske ressurser og interesser og å hevde norsk suverenitet i vår del av nordområdene. Dessuten må forsvaret støtte opp om den interessen Norge som småstat har av et styrket FN.»	1
	AP: «Forsvaret må dimensjoneres slik at Norge hele tiden har en tydelig tilstedeværelse i nordområdene. Det betyr at antall utenlandsoppdrag må begrenses av hensynet til Hærens virksomhet hjemme, og at Luftforsvaret må ha god kapasitet til å overvåke havområdene.»	1
	AP: «Forsvarspolitikken må ses i sammenheng med en mer helhetlig samfunnssikkerhetspolitikk. Norge må styrke innsatsen for sivilt beredskap og internasjonal konfliktforebygging. De viktigste truslene mot vår sikkerhet kan ikke bekjempes med militære midler.»	1
	AP: «SV arbeider for en rettferdig verdensorden der konflikter løses med fredelige midler og der alle land gis mulighet til å bestemme sin egen vei framover»	1
	AP: «Norges utenrikspolitik kan ikke baseres på støtte til USAs og andre NATO-lands stormaktsinteresser. SV vil ha et forsvar som konsentrerer seg om forsvar av Norge, ikke krigføring i andre land.»	1
	AP: «Skal Norge ha en forsvars- og sikkerhetspolitikk uavhengig av stormakter, trenger vi en viss grad av egen våpenproduksjon. SV vil imidlertid at denne produksjonen skal rettes inn mot våpen som passer inn i den defensive innretningen som norsk forsvarspolitik må ha.»	1
	AP: «NATO-medlemskapet forplikter også Norge til å utvikle vårt forsvar i tråd med behovene til NATOs internasjonale operasjoner. Slik svekkes norsk evne til å møte utfordringene i våre nærområder. SV mener Norge må søke en annen sikkerhetspolitisk forankring enn NATO og derfor forlate organisasjonen.»	1
	AP: «NATO-medlemskapet setter Norge i et spesielt avhengighetsforhold til USA, og gjør det vanskeligere å utvikle en norsk politikk uavhengig av USAs interesser. USA er en imperialistisk stormakt som setter egne strategiske og økonomiske behov foran hensynet til fred og utvikling mange steder i verden. Aggressiv utenrikspolitik fra USA er en av årsakene til flere av verdens mest betente konflikter. USA nekter også å underlegge seg internasjonale avtaler, for eksempel om rustningskontroll og krigsforbryterdomstol. Norge er derfor tjent med å gjøre seg mer uavhengig av USA.»	1
		1
Sum		34
Sivile fredsstyrker	PP: «SV ønsker et nasjonalt, defensivt folkeforsvar, med en militær, en ikkevoldelig og en sivil beredsskapsdel.»	1
I den senere tid har fredsorganisasjoner blitt avgjørende meningsbærere i forhold til sivile fredsstyrker.	AP: «SV vil derfor innføre en kortere samfunnstjeneste hvor den vernepliktige kan velge mellom å tjenestegjøre i Forsvaret eller i en fornyet siviltjeneste rettet inn mot viktige samfunnsoppgaver. I forbindelse med dette vil SV utrede en ordning med sivile fredsstyrker.»	1 1
Sum		3

Støtte til fredsbevegelsen Fredsbevegelsen er blant Norges minst bemidlede NGOer, på tross av at vi er avgjørende meningsbærere for norsk sikkerhetspolitisk diskurs. Vi trenger støtte både moralsk og pengemessig for vårt virke, også fra politiske partier. På tross av økende aktivitet synes ikke innsatsen å materealisere seg i form av økende inntekter i betydelig grad. Fredsbevegelsen bør støttes slik at man kan få etablert trygge sekretariat og langsiktig finansiering av fredsprosjekter som ledd i norsk fredspolitik.	PP: «Folkestyre i sosialistisk betydning bygger ikke bare på deltakelse i demokratiske valg, men også på mulighet for engasjement og innsyn i politiske prosesser og beslutninger av betydning for lokalsamfunnene. SV ønsker derfor å mobilisere til slik deltakelse.»	1
	PP: «Vi vil ha kontakt med radikale partier, kvinnebevegelser, internasjonal miljøbevegelse, radikale frigjøringsbevegelser og progressive frivillige organisasjoner i andre deler av verden.»	1
	PP: «For SV er det viktig å delta i og bygge bro mellom fagbevegelsen og sosiale bevegelser retta mot kvinnefrigjøring, fred og miljøspørsmål»	1
	PP: «I etterkrigstida har freds-, solidaritets- og miljøbevegelser vokst fram. Alle disse bevegelsene har hentet sine viktigste impulser fra andre land og kombinert utenomparlamentarisk aktivitet med arbeid innenfor folkevalgte forsamlinger.»	1
	PP: «Etter murens fall er fredsbevegelsens kamp mot atomvåpen og for nedrustning like grunnleggende. I en konfliktfylt verden der atomvåpen og andre masseødeleggelsesvåpen, offensive strategier og voldelige militære konflikter fortsatt finnes, vil det stadig være behov for en aktiv fredsbevegelse.»	1 2
	PP: «SV har sine røtter i arbeiderbevegelsen, men har samtidig tatt opp i seg strømninger fra freds- solidaritets-, miljø- og kvinnebevegelsen. Innenfor disse bevegelsene må sosialisters særlige oppgave være å vise at de har en felles motstander og dypest sett har felles interesser.»	1
	PP: «SV skal være en pådriver i samfunnsdebatten om de nye utfordringene. SV har et ansvar for å reise det internasjonale perspektivet i norsk politikk, og samtidig være det partiet som konsekvent er mot atomvåpen og for fred og nedrustning.»	1
	AP: «SV vil styrke de frivillige organisasjonenes virksomheter, både økonomisk og ved delegering av makt.»	1
	AP: «SV er et parti med sterke røtter i arbeiderbevegelsen, og med sterk inspirasjon fra kvinnebevegelsen, miljøbevegelsen, fredsbevegelsen og anti-rasistiske bevegelser. Denne arven vil vi videreføre i arbeidet vårt de neste fire årene. Vi vil forsøke å endre Norge i samarbeid med mennesker og bevegelser som vil trekke Norge i riktig retning. Dette programmet er vår invitasjon til å bli med oss i arbeidet.»	1 1 1
	AP: «Innovasjon Norge bør finansiere en programsatsing for sosialt entreprenørskap der også ikke-kommersielle foretak kan få støtte når målet er positiv forandring for enkeltmennesker og samfunn. AP: «SV vil arbeide for å styrke ... de folkelige bevegelsene»	1 1
	AP: «Folkelig mobilisering og engasjement er en forutsetning for demokratisk og radikal forandring. SV vil derfor spille på lag med folkelige bevegelser i vårt arbeid for å skape en mer rettferdig verden og for å forandre Norge.»	1
	AP: «SV vil styrke de frivillige organisasjonenes arbeid gjennom å sørge for stabile og forutsigbare rammebetingelser og gjennom å skape et nært samarbeid mellom organisasjonene og det offentlige.»	1
Sum		17

Fredsundervisning og fredskultur side 1 av 3 Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	PP: «En hovedgrunn til konflikter, som vil forsterkes framover, er urettferdig fordeling av goder og strid om ressurser, som kontroll over vann. Imperialisme og en aggressiv politisk og økonomisk nasjonalisme skaper krig.»	1
	PP: «Krig er en forbrytelse mot menneskeheten. Vår visjon er en fredelig verden – en verden der konflikter løses uten krig og vold.	1
	PP: «Å skape et samfunn som kan overleve betyr å forsvare og bygge på de positive historiske trekkene både fra bondesamfunnet og fra det norske etterkrigssamfunnet: forholdsvis begrensa inntektsforskjeller, lite fattigdom, en sterk fagbevegelse, offentlig ansvar for velferd og en politisk kultur prega av sterke demokratiske tradisjoner og ikkevoldelig konfliktløsning.»	1
	PP: «SV vil bygge en frihetlig sosialisme og sammen med andre skape en bedre verden, fri fra undertrykking og mulig å bebo også for våre barnebarns barn.»	0
	PP: «Når vold utøves, skjer dette svært ofte under påvirkning av rusmidler, både alkohol og narkotiske stoffer. Og denne farlige utviklinga forsterkes kraftig med økende tilgang til våpen, slik vi særlig ser i mange ungdomsmiljøer idag.»	1
	PP: «Vold uansett årsak, er alltid en trussel mot menneskeverdet. Vold fører til motvold og utløser dermed en voldsspiral. Denne farlige utviklinga gjør folk redde, redde for å gå ut aleine, og redde for å bry seg når andre utsettes for fare, av frykt for sjøl å bli neste offer.»	1
	PP: «Utgiftene til politi, vakthold og sikkerhetstiltak kan fort spise opp skattelettelse og ingen kan beskytte seg helt mot et mer voldelig og kriminelt samfunn.»	1
	PP: «Kampen mot seksuell trakassering, seksualisert vold og kampen for kontroll over egen kropp og fruktbarhet blir ført av kvinner overalt på kloden.»	1
	PP: «Ønsket om kulturelt mangfold innebærer en kamp for et samfunn der toleranse og humanisme er grunnverdier.»	1
	PP: «Undertrykkelse av minoriteter, mangel på økonomisk demokrati og svak rettsikkerhet går igjen i de fleste land. Disse grunnleggende manglene blir forsterka av krav fra Valutafondet Verdensbanken og andre internasjonale organisasjoner om å skjære ned på velferdstilbud og åpne for markedskrefter som ikke tar sosiale og miljømessige hensyn. Slike forhold bidrar til sosiale, økonomiske og politiske konflikter - innen land og mellom land.»	1
	AP: «Trakassering, rasisme og vold rettet mot etniske og religiøse minoriteter må bekjempes aktivt, blant annet ved at politiet følger nøye med i utviklingen i de høyreekstreme miljøene.»	1
	AP: «SV vil styrke det forebyggende arbeidet mot vold og seksuelle overgrep»	
	AP: «SV vil også bedre skoleringen av alle aktuelle offentlig ansatte slik at de lettere kan avdekke vold i nære relasjoner.»	1
	AP: «Store klimaendringer truer hele grunnlaget for menneskesamfunnet, og kan bringe med seg knapphet på mat og vann, store flyktningstrømmer og mer konflikt i verden»	0
	AP: «Soningen må være innrettet mot rehabilitering og tilbakeføring til samfunnet.»	1
	PP: «Kampen for likestilling og frigjøring må ses i sammenheng, og de usynliggjorte undertrykkingsstrukturene må avdekkes og motarbeides.»	1
	«Sosiale og kvinnevern tiltak må også kreves for å bygge opp under medbestemmelse og respekt for menneskeverdet.»	

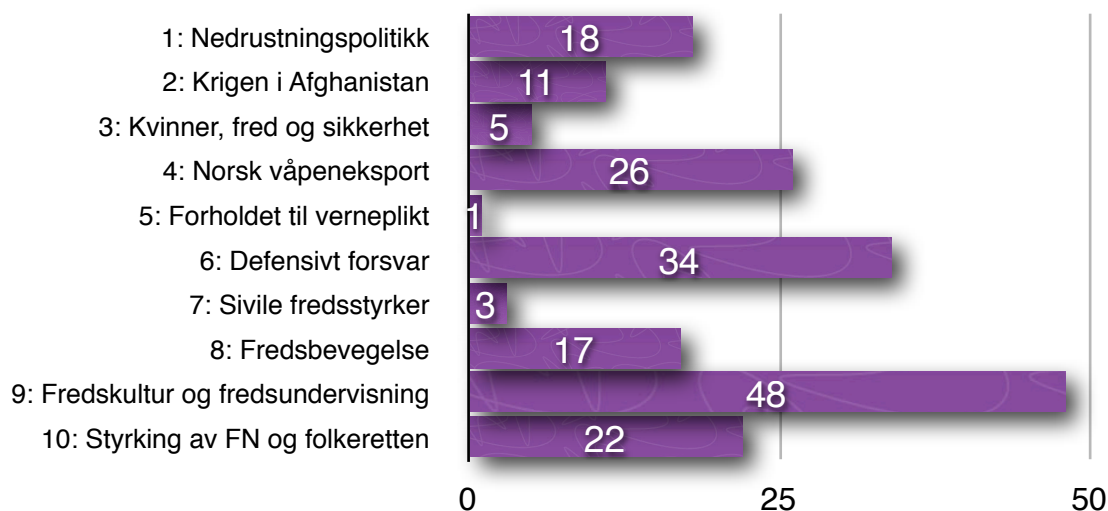
Fredsundervisning og fredskultur side 2 av 3	AP: «SV vil opprette voldsmottak knyttet til akuttmottaket på sykehusene, bedre trygghetsalarmtjenesten for voldsutsatte kvinner og øke støtten til behandling av overgripere og voldsutøvere. Alternativ til vold må bli et reelt landsomfattende tilbud for voldsutøvende menn.»	1 1
Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	AP: «SV vil arbeide for en offensiv satsing mot seksuell trakassering, med økte bevilgninger til forskning, kartlegging og konkrete prosjekter, samt økt støtte til organisasjoner som jobber mot seksuell trakassering. Som et ledd i denne satsingen vil SV foreslå at det etableres et kompetansesenter for seksuell trakassering.»	1
	AP: «De offentlige handlingsplanene mot vold i nære relasjoner må gjenspeile dette, og æresrelatert vold og tvangsekteskap må inngå i en helhetlig offentlig innsats mot vold i nære relasjoner.»	1
	AP: «I dag hjelper frivillige organisasjoner løslatte fanger og gir dem et fellesskap og en oppfølging etter soning. SV vil støtte dette arbeidet.»	1
	AP: «Det er derfor behov for alternativer til vanlig fengselsstraff. Aktuelle alternativer er samfunnsstraff, konfliktråd, ungdomskontrakter, promilleprogram, hjemmesoning med elektronisk kontroll og soning i institusjoner tilpasset den enkeltes hjelpebehov.»	2
	AP: «Alle som utsettes for vold, skal få den hjelpen de trenger. Den som utøver vold skal straffes, men også få hjelp til endring. SV vil styrke hjelpetilbudet til voldsutøvere, blant annet ved at behandlingstilbud som Alternativ til vold og sinnemestringskurs videreutvikles og blir gjort landsdekkende.»	1 1
	AP: «SV vil arbeide for et helhetlig tilbud til barn som har vært utsatt for overgrep, blant annet ved å foreslå at det opprettes Barnehus flere steder.»	1
	AP: «Som ledd i å forebygge vold i nære relasjoner og overgrep mot barn, vil SV styrke tilbudet av Åpen helsestasjon, tverrfaglig foreldreveiledning og barselgrupper.»	1
	AP: «Det forebyggende barne- og ungdomsarbeidet krever også økt kompetanse. SV arbeider for at lærernes kompetanse om vold og overgrep skal økes, blant annet gjennom sterkere fokus på dette i lærerutdanningen.»	1
	AP: «SVs visjon er en rettferdig verden der alle mennesker får dekket sine grunnleggende behov i en økologisk bærekraftig modell, og der konflikter håndteres fredelig.»	1
	AP: «Interne problemer som korrupsjon, mangel på folkelig organisering og væpnede konflikter i mange land bidrar til å gjøre det samme (fattige lands handlingsrom mindre)»	1
	AP: «SV vil at innsatsen for konfliktdeмпing og konfliktforebygging skal økes.»	1
	AP: «USA står i en særstilling som verdens dominerende makt med en politikk som har undergravd FNs autoritet og som har utfordret flere nasjoners selvvråderett under dekke av en såkalt krig mot terror.»	1
	AP: «Stormakters militære og økonomiske dominans er en av de viktigste grunnene til underutvikling og manglende sosial og økonomisk framgang i mange land. De største statene søker å oppnå kontroll over strategisk viktige ressurser og områder, i verste fall med krig som redskap»	0
	AP: «SV vil jobbe for at Norge øker støtten til uavhengige valgobservatører»	0

Fredsundervisning og fredskultur side 3 av 3 Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	PP: »Slutten på den kalde krigen betyr også at en rekke nye konflikter og mulige kriger kan bli ført med den kalde krigens våpenarsenal. I mange områder kan det bli konflikter om knappe naturressurser som f.eks vann.	1
	Fattigdom, arbeidsløshet og store livstruende miljøødeleggelser kan mange steder skape grobunn for makthavere som mobiliserer befolkningen mot indre og ytre fiender.»	1
	PP: «Som et politisk program kan negativ nasjonalisme både tjene stormaktens underlegging av mindre stater og være retta mot etniske og nasjonale mindretall innad i et land.»	1
	PP: «Etter at den gamle "hovedfienden", Sovjetunionen forsvant, trenger de politiske og økonomiske elitene i Europa et nytt fiendebilde som kan avlede folks bevissthet mot de virkelige problemene, særlig den økende massearbeidsløsheten, og sette folk opp mot hverandre – kristne mot muslimer. De spiller på frykten for det fremmede og gjør kampen mot fundamentalismen til en hovedsak. De prøver å opprettholde det ideologiske grunnlaget for våpenindustri, for gamle og nye militærallianser som NATO og Vestunionen.»	2
	PP: «SV mener også at det er svært viktig å bekjempe omskjæring av kvinner, både i Norge og i resten av verden.»	1
	PP: «Rasismen styrker vold og autoritære løsninger.» AP: «Vi vil bekjempe alle former for diskriminering på bakgrunn av kjønn, hudfarge, etnisk tilhørighet, religion, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk og status for øvrig.»	1
	PP: «Hovedutfordringene er å fjerne årsakene til konflikter og bidra til at konflikter løses uten bruk av vold.»	1
	PP: «En viktig del av de sikkerhetspolitiske utfordringene vil også være å bekjempe all negativ nasjonalisme i form av rasisme og ytre ekspansjon, bekjempe politisk og religiøs fundamentalisme og fremme demokrati og menneskerettigheter over hele verden.»	1
	PP: «Ei mer rettferdig fordeling av ressursene globalt og fredelig løsning av konflikter er det eneste som vil løse problemet med folkevandringer og flyktningstrømmer, men dette vil det ta tid å få gjennomslag for.»	1
	PP: «Seksualisert vold og overgrep mot kvinner og barn er etterhvert erkjent som et stort problem. Vår rettssystem har vist svikt i forhold til slike saker. SV vil arbeide for at rettsapparatet blir styrka slik at det blir bedre i stand til å ivareta rettssikkerheten for alle parter i slike saker.»	1
	AP: «SV vil motarbeide all bruk av dødsstraff og alle former for fysisk avstraffelse»	1
	AP: «SV vil bekjempe all diskriminering, vold og trakassering på grunnlag av seksuell orientering og kjønnsuttrykk.»	1
	AP: SV ønsker at alle som arbeider med barn i sin utdanning skal få økt kompetanse på barns reaksjoner når de blir utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt.»	1
	«SV mener at Norge bør ha en aktiv rolle overfor kolombianske myndigheter for å bidra til å få en slutt på grove menneskerettighetsbrudd og til en fredelig løsning på den voldelige konflikten.»	1
	PP: «SV mener at den kalde krigens snevre definisjon av sikkerhetspolitikk og sikkerhetspolitiske utfordringer må erstattes av et nytt sikkerhetsbegrep som inkluderer: tiltak som (...) forebygger miljøkatastrofer, tiltak som sikrer nedbygging av både sivile og militære atomanlegg i Norden og Nordens nærområder, herunder tiltak som hindrer atomvåpen å komme på avveie, samt hindrer spredning av "know-how" og spredning av materiale til atomvåpenproduksjon, oppbygging av all-europeiske og regionale organisasjoner som kan forebygge eller stanse kriger og konflikter.»	1
Sum		48

Styrking av folkeretten og FN pakten side 1 av 2	PP: «FN må kunne ta initiativ til å kreve land med indre eller ytre konflikter inn for internasjonale domstoler. Bruk av domstoler må ikke være frivillig for de involverte partene. FN må videre få sanksjonsmuligheter overfor land som ikke retter seg etter domstolens kjennelse.»	1
Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	PP: «(SV vil legge) større vekt på miljøforsvar og utvikling av demokrati og gi mer makt til FN-systemet og regionale organisasjoner som Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE).»	1
	PP: «I forhold til slikt samarbeid vil SV kreve at medlemsstater må ha rett til å ha høyere standarder nasjonalt – f.eks i forhold til miljø – enn de overnasjonale sammenslutninger kan bli enige om. I spørsmål knytta til fred og sikkerhet er det viktig at det ikke kreves fullstendig enighet.»	1
	PP: «Miljø, sikkerhet og rustningskontroll er internasjonale spørsmål som krever overnasjonale løsninger. SV vil arbeide for å styrke regionale og verdensomspennende sikkerhetssystemer med regelverk og sanksjonsmuligheter overfor medlemslanda. Disse systemene må knyttes opp til eller underlegges FN.»	1
	PP: «SV mener at FN bør bli den sentrale ramme for globalt samarbeid om sikkerhetspolitikk, miljøpolitikk, økonomisk politikk og menneskerettighetsspørsmål. SV mener at Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) bør være den sentrale rammen for regionalt samarbeid i Europa om sikkerhetspolitikk, økonomisk politikk og menneskerettighetsspørsmål»	1
	PP: «FN må videre ha mulighet for å gjennomføre fredsskapende og fredsbevarende operasjoner når det er brei enighet om dette. Slike operasjoner må være underlagt FN-kommando og ha internasjonalt aksepterte målsettinger som sitt grunnlag. En stormakts bruk av militærmakt på fremmed jord – både i og utenfor FN-systemet – for å forsvare egne interesser, kan imidlertid aldri aksepteres.»	1
	AP: «Internasjonale domstoler, som f.eks Haag-domstolen må brukes og forbedres.»	1
	AP: «Norge har altfor lenge nedprioritert FNs fredsbevarende operasjoner til fordel for oppdrag i regi av NATO. Dette undergraver langsiktige norske interesser, samt internasjonalt fredsarbeid.»	1
	PP: «Etter at Sovjetunionen ble oppløst, er maktbalansen i FN sterkt forrykka til USAs og Vestens fordel. Dette har ført til at FN er blitt brukt til å gjennomføre såkalte fredsbevarende operasjoner som dekke for USAs stormaktsinteresser. Fredsskapende aksjoner må bygge på enstemmighet i Sikkerhetsrådet og ha allmenn tilslutning i FNs generalforsamling. FN må ikke delta i fredsskapende operasjoner som innebærer at FN blir et redskap for stormaktsinteresser eller fatte tvetydige vedtak om bruk av makt som stormakter kan bruke til å fremme sine egne interesser. Alle fredsskapende operasjoner må være underlagt FN-kommando og operere under FN-flagg. De må bestå av tropper fra flere land og ha politisk støtte fra FNs hovedforsamling.»	1
	AP: «Det er avgjørende for norske interesser at småstater sikres av et fungerende internasjonalt lovverk for konflikthåndtering. Det er derfor en viktig del av norsk sikkerhetspolitikk å støtte opp om FNs kapasitet og autoritet i konfliktsituasjoner.»	1

Styrking av folkeretten og FN pakten Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	PP: «Også framveksten av regionale fredsbevarende og fredsskapende institusjoner og avtaler innenfor rammen av FN har SVs støtte. I Europa må militærblokker som NATO og VEU erstattes av en felles sikkerhetsorganisasjon for hele Europa. Et styrka OSSE vil kunne forebygge og forhindre bruk av militær makt for å oppnå økonomiske og territorielle gevinster.»	1
	AP: «Særlig for små land er det avgjørende at den sterkeste rett ikke får avløse internasjonale rettsregler basert på staters suverenitet. Når USA og andre stormakter påberoper seg retten til å gå til angrepskrig, såkalte «preventive kriger» eller «forkjøpskriger», undergraver det disse reglene. SV forsvarer FN-pakten og folkerettens forbud mot angrepskrig.»	1
	AP: «FN er verdens viktigste organisasjon for samarbeid, konfliktforebygging, konfliktdeмпing og fredsbygging.»	1
	AP: «Norge må arbeide for at alle FNs medlemsland oppfyller sine økonomiske forpliktelser. Samtidig bør FN gjøres mindre avhengig av medlemslandene ved å få adgang til å ha og forvalte egne inntekter. Valutaskatt og skatt på internasjonal transport og våpenhandel er mulige inntektskilder.»	1
	PP: «For å unngå stormaktsdominans i militære FN-operasjoner er det viktig å bygge opp en fast praksis på at FN sjøl leder alle FN-aksjoner, at utviklingsland får økonomisk støtte til å stille med tropper og at også sjømilitære og luftmilitære styrker i FNs medlemsland øremerkes for FN-aksjoner.»	1
	PP: «FN har i dag en viktig rolle som mekler og møteplass for verdensnasjoner, ikke minst når stormaktene har motstridende interesser. Men det foregår også en maktkamp mellom stormaktene og allianser av stater om å bruke FN for sine formål. Vetoretten i Sikkerhetsrådet i mellomstatlige konflikter bidrar til å dempe motsetninger mellom stormaktene og må fortsatt opprettholdes i FN-systemet.»	1
Sum		22

Oppsummering av SVs program: 165 fredspoeng!

Gjennomgang av fredspolitikken i MDGs program:

Konvensjonell nedrustning og atomnedrustning Bakgrunn for indikator: Behovet for konvensjonell og ikke-konvensjonell nedrustning er opplagt for alle fredsaktivister. Dette er noe en samlet fredsbevegelse synes å samle seg bak. Hele ti fredsorganisasjoner avga sine posisjoner til regjeringens nedrustningsmelding i fjor høst.	PP «Miljøpartiet De Grønne vil jobbe for totalforbud mot atomvåpen, alle former for radioaktiv ammunisjon, kjemiske og bakteriologiske våpen og alle slags miner.» PP: (Kjerneenergi) «Ulykkesrisiko, nærhet til våpenteknologi og lagring av avfall er gode grunner til å ikke satse på kjerneteknologi som løsning på klimakrisen. Miljøpartiet De Grønne ønsker internasjonal avvikling av kjerneenergi, og forbud mot all dumping av radioaktive emner i havet.»	5 1
Sum		6
NATOs krigføring i Afghanistan Bakgrunn for indikator: Norge er i krig i Afghanistan. Ønsker man fred bedriver man selvsagt ikke krig. Den mest åpenbare fredspolitiske dreiningen Norge i dag kan gjøre i sin sikkerhetspolitikk er derfor å slutte å krige, for heller å bygge fred i Afghanistan.	PP: «NATOs «out of area»strategi er et alvorlig anslag mot kollektiv sikkerhet og konflikthåndtering, fordi den er basert på atomvåpen, og fordi den er løsrevet fra FN og derfor alltid vil kunne mistenkes for å bunne i egeninteresser.	1 1 1
Sum		3
Kvinner fred og sikkerhet Siden sikkerhetsråds-resolusjon 1325 ble vedtatt i 2000 har fredsbevegelsen vært blant dens primære voktere, og fungert som vaktbikkjer ovenfor myndighetenes forpliktelser og oppfølgingen av denne. Denne sikkerhetsråds-resolusjonen anerkjenner kvinners nødvendige roller, deltakelse og involvering i alle aspekter av fred og sikkerhetspolitikk.	Ingen omtale	0
Norsk våpeneksport og internasjonal våpenhandel Motstanden mot norsk krigsprofitt skapt gjennom den norske våpeneksporten er stor i folket, og unison i fredsbevegelsen. Politikk for regulering av våpenhandel er ved siden av nedrustning det mest artikulerte og profilerte politikkfelt utviklet av norsk fredsbevegelse de senere år. Nedbygging av de militærindustrielle kompleks er avgjørende for å bekjempe militarisme og opprustning. Dette adresseres ofte gjennom fredsbevegelsens våpenhandelarbeid.	Ingen omtale	0

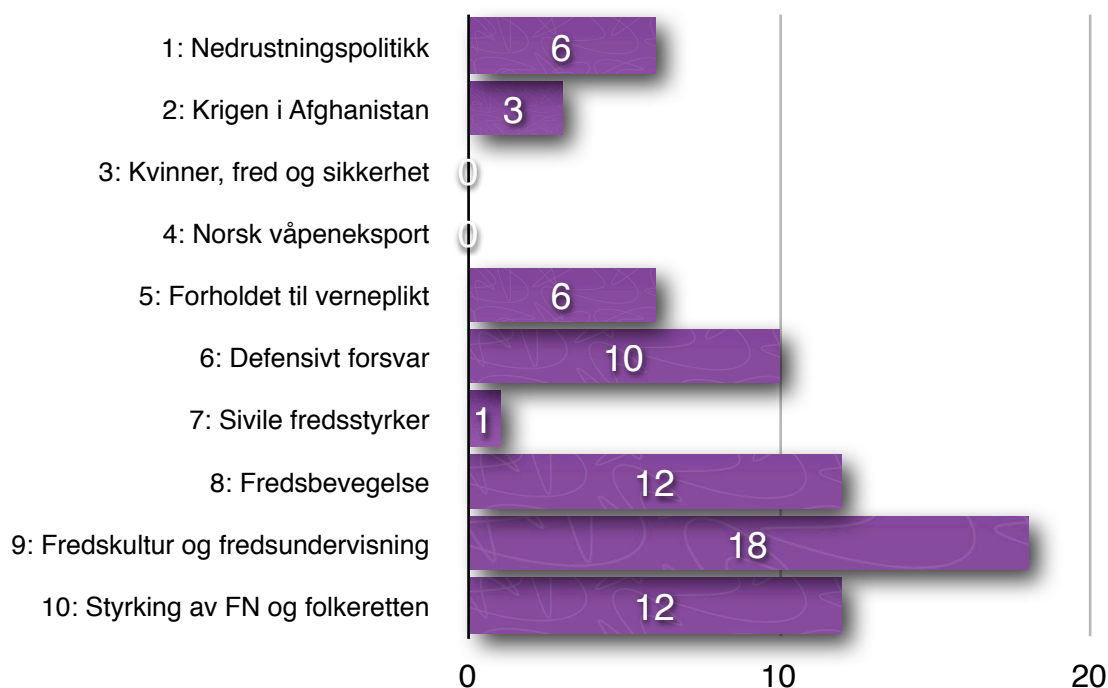
Alternativer til militær verneplikt, og forholdet til kvinnelig verneplikt Fredsfolk ønsker ikkevoldelige forsvarsformer velkomne, også i det norske Forsvaret. Vi er motstandere av private militære selskap og generell privatisering av militærvesenet. Fredsbevegelsen har stått opp mot forslagene om å innføre kvinnelig verneplikt i Norge i den senere tid. Beveggrunnen for dette er at fredsaktivister motsetter seg den militariseringen av samfunnet en slik reform vil medføre.	PP: «En bred og kontinuerlig opplæring og beredskap av befolkningen i sivile forsvarsmetoder som ikkesamarbeid og direkte ikkevoldsaksjon, kombinert med militært heimevern, kan gjøre landet nær uinntakelig, og styrke befolkningen både mot indre og ytre fiender.» PP: «Miljøpartiet De Grønne vil uansett forsvarsform kreve retten til totalnekting av enhver militær deltaking på ethvert grunnlag. Denne retten må også gjelde i krigssituasjoner.»	2 1 1 2
Sum		6
Defensiv norsk forsvarspolitik Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statssikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	PP: «Deltakelse i offensivt rettede militære allianser som NATO og EUs forsvarssamarbeid er uforenlig med våre prinsipper.» PP: «4.1.3 Fred med fredelige midler» PP: «Bruk av militære metoder for å skape et fredelig og rettferdig samfunn vil ofte slå feil, fordi de militære metodene er basert på udemokratiske maktstrukturer og på voldsbruk som i seg selv er forrående og nedverdiggende for alle parter i konflikten. Noen kulturer har hatt og har høyere terskel for voldsbruk enn andre ved konflikter og i andre sosiale sammenhenger. Dette overbeviser oss om at det er mulig å utvikle en ikkevoldskultur der behovet for voldsrett er redusert til et minimum, der krig betraktes som usivilisert.» PP: «Vi har ingen illusjoner om at verden i dag er klar for dette, men grønn politikk for sikkerhet og konflikthåndtering må vise vei. Miljøpartiet De Grønne tror på ikkevold både på grunn av menneskesynet vårt og fordi vi mener ikkevoldelige metoder ofte er mest effektive.» PP: Militarismen som strategi og tenkemåte handler om langt mer enn militære tiltak i seg selv, og må uansett erstattes av en mer allsidig tenkning rundt fred og sikkerhet.	2 1 1 1 1 1 2 1
Sum		10
Sivile fredsstyrker I den senere tid har fredsorganisasjoner blitt avgjørende meningsbærere i forhold til sivile fredsstyrker. Ønske om å etablere en norsk sivil fredsstyrke er utbredt i fredsbevegelsen.	PP: Militære midler må i tråd med FN pakten være siste utvei, og alltid kombineres med sivil og ikkevoldelig innsats.	1

Støtte til fredsbevegelsen Fredsbevegelsen er blant Norges minst bemidlede NGOer, på tross av at vi er avgjørende meningsbærere for norsk sikkerhetspolitisk diskurs. Vi trenger støtte både moralsk og pengemessig for vårt virke, også fra politiske partier. På tross av økende aktivitet synes ikke innsatsen å materealisere seg i form av økende inntekter i betydelig grad. Fredsbevegelsen bør støttes slik at man kan få etablert trygge sekretariat og langsiktig finansiering av fredsprosjekter som ledd i norsk fredspolitik.	PP: «MDG vil alltid støtte de underkulturene som deler våre idealer innen økologisk og sosial bærekraft, demokrati og ikkevold.» PP: «Miljøpartiet De Grønne innser at vi ikke sitter med fullstendige løsninger på alle de eksistensielle problemene menneskeheten står overfor, eksempelvis klima og ressurskrisene. Vi inntar derfor en ydmyk og lyttende holdning overfor fagkompetanse, forskermiljøer og miljø, freds og solidaritetsbevegelsen. Vi ønsker å etablere nær kontakt med slike miljøer, slik at våre vedtak forankres i mest mulig kompetent og faglig analyse.» PP: «Tvert imot mener vi at mer frivillig og sosial aktivitet vil gi oss en annen og rikere form for vekst.» PP: «En statusheving for den uformelle økonomien: Den uformelle økonomien omfatter arbeid som utføres på frivillig eller selvhjelpsbasis uten bruk av penger som vederlag, og som i hovedsak ikke blir registrert eller skattlagt. Dette dreier seg for eksempel om arbeid gjennom foreninger, livssynssamfunn, politiske partier, nabo-hjelpssentraler og bytteringer. I tillegg til den direkte nytten av arbeidet, bidrar slik virksomhet til bygging av viktige sosiale nettverk. Samfunnslønn vil bety at frivillig arbeid ikke nødvendigvis må være fritidsarbeid» PP: «De grønne partiene verden over har hatt nær tilknytning til miljøbevegelsen, men grønn politikk er langt mer enn miljøvern. Antiautoritære strømninger, feminisme og fredsarbeid er også viktige deler av de grønne partienes historie. Grønn politikk bæres fram av mennesker med vidt forskjellige personlige inspirasjonskilder, som religion, humanisme, økofilosofi, eller bare enkel rettferdighetssans og en ukomplisert kjærlighet til verden og livet.» PP: «Ikkevoldelig sivil ulydighet er en metode som rett brukt ikke truer demokratiet, men tvert imot virker demokratisk fostrende. Miljøpartiet De Grønne vil ikke sette denne metoden i bås med vanlige ordensforstyrrelser.» PP: «Mens ikkevoldelig sivil ulydighet ikke truer demokratiet, har sivil lydighet vist seg å være en forutsetning for mange av de verste hendelsene i historien.»	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
Sum		12
Fredsundervisning og fredskultur Side 1 av 2 Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	PP: «Miljøpartiet De Grønne legger ikkevoldsprinsippet til grunn for alle områder av politikken. Vi mener økologisk og sosial bærekraft, demokrati og respekt forebygger konflikter gjennom fjerning av strukturell vold i fredstid. Vi mener også at ikkevoldelig motstand og dialog kan dempe, forvandle og løse konflikter når de oppstår.» PP: «Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper, og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt.» PP: «Sosial trygghet og noenlunde jevn fordeling av goder er en forutsetning både økologisk bærekraft, livskvalitet og fredelig samkvem folk imellom.»	1 1 1 1 1

Fredsundervisning og fredskultur Side 2 av 2 Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	PP: «Mennesket legger allerede beslag på store deler av jordens areal og naturressurser, noe som truer fred, velferd og selve eksistensen til mange medmennesker samt en rekke andre arter.»	0
	PP: «Miljøpartiet De Grønne erkjenner og respekterer fagbevegelsens makt, og tror den kan bli en avgjørende medspiller dersom sosial og økologisk bærekraft blir tatt hensyn til i en alternativ tariffpolitikk.»	0
	PP: «Vi vil derfor satse stort på forskning som kan lette overgangen til et grønt samfunn, for eksempel innen alternativ økonomi, grønn teknologi og ikkevoldelig konfliktløsning.»	1
	PP: «Innføring av samfunnslønn vil være en sosial reform som på en avgjørende måte legger til rette for grønn politikk på en rekke andre områder, som for eksempel helse, kultur og demokrati.»	1
	PP: «For voldsutøvere må det etableres tilbud av typen Alternativ til vold i alle fylker.»	1
	PP: «Miljøpartiet De Grønnes hovedbidrag til helsepolitikken er forebygging i videste forstand.»	1
	PP: «I skolen vil bygging av selvfølelse og trygghet blant annet gjennom opplæring i konfliktløsning kunne forebygge både spiseforstyrrelser og voldsbruk. Også det behandlende helsevesenet må legge til grunn at mennesket er en helhetlig organisme i et fysisk og sosialt miljø.»	1
	PP: «Miljøpartiet De Grønne legger medmenneskelighet, omsorg og ansvar til grunn for sin kriminalpolitikk»	1
	PP: «I et samfunn og et miljø der folk føler seg fremmede, rotløse og avmektige, vil aggresjon, vold og kriminalitet ha gode vekstmuligheter. Vaksine nummer én mot kriminalitet er et meningsfylt liv i et inkluderende fellesskap basert på sosial rettferdighet, likestilling og likeverd for alle grupper.»	1
	PP: «Opplæring i ikkevoldelig konflikthåndtering må få en større plass i skolen»	1
	PP: «Dagens massemedia viser for liten kulturell bredde, og gir dårlig grunnlag og insitament til opplysning, debatt og demokratisk deltakelse»	1
	PP: «Disponeringen av det offentlige rommet må avgjøres demokratisk på samme vis som andre samfunnsspørsmål, med respekt for mindretallet.»	1
	AP: «Økonomisk styrking av og økte krav til folkeopplysning og kulturelt mangfold i NRK; avvikling av konsesjonsplikt for TV og radio når tekniske begrensninger ikke krever det.»	1
	PP: «Unntaket er offentlige media, i hovedsak NRK, som i større grad enn i dag må pålegges ansvar for opplysning og mangfold av kultur og livssyn.»	0
Sum		18

Styrking av folkeretten og FN pakten Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	PP: «I internasjonale spørsmål bygger Miljøpartiet De Grønne på menneskerettighetene og folkeretten.»	1
	PP: «Denne historien skapes fremdeles, og alt internasjonalt avtaleverk, så vel som handel, bistand og andre innsatser, må tolkes kritisk i lys av dette.»	1
	PP: «Overnasjonale domstoler og rettspraksis vedrørende folkeretten og menneskerettighetene må styrkes og utvides.»	1
	PP: «Miljøpartiet De Grønne setter hensynet til det globale fellesskapet foran nasjonenes interesser, og vil konsekvent arbeide for å fremme en internasjonal rettsorden.»	1
	PP: «Folkerett og sikkerhet, menneskerettigheter, biomangfold og klimapolitikk bør tas hånd om av overnasjonale organer.»	1
	PP: «Det samme gjelder internasjonal kriminalitet, der handel med mennesker, narkotika og våpen ofte er sammenvevd med ordinære krigshandlinger.»	1
	PP: «FN er med alle sine svakheter foreløpig det beste vi har å bygge på i denne sammenheng. Organisasjonen må utvikle seg til et demokratisk og effektivt organ hvor alle land og folkegrupper har reell makt og innflytelse, hvis denne rollen skal fylles.»	1
	PP: «Finansieringen av FN må endres slik at rike land ikke kan bruke trussel om tilbakeholdelse av kontingent som pressmiddel mot organisasjonen.»	1
	PP: «Internasjonal innsats for forebygging og konfliktløsning i regi av FN er viktig.»	1
	AP: «MDG vil arbeide for å få WTO, Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet inn under FN, der de må støtte opp om FNs øvrige arbeid»	1
Sum		12

Oppsummering av MDG program: 68 fredspoeng!

Parti nr 6: Senterpartiets fredspolitikk

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Konvensjonell nedrustning og atomnedrustning Bakgrunn for indikator: Behovet for konvensjonell og ikke-konvensjonell nedrustning er opplagt for alle fredsaktivister. Dette er noe en samlet fredsbevegelse synes å samle seg bak. Hele ti fredsorganisasjoner avga sine posisjoner til regjeringens nedrustningsmelding i fjor høst.	«Sp vil at Noreg snarast mogeleg destruerer klasevåpen som ligg i norske våpenlager.» «Sp vil ta initiativ for å redusere omsetning og bruk av handvåpen spesielt i høve til statar i konflikt.» «Sp vil arbeide for at Noreg skal vere ein pådrivar i arbeidet for eit verdsomspennande forbod mot atomvåpen.» «Sp vil arbeide mot eikvar militarisering av verdsrommet» «Sp vil framleis arbeide imot etablering av våpenskjoldet til USA i Europa» «Sp vil arbeide imot nye atomprøvesprengingar.» «Sp vil arbeide aktivt imot utvikling, lagring og bruk av biologiske og kjemiske våpen, gå imot alle planar om militær opptrapping i verdsrommet, og arbeide imot vidareutvikling av romvåpen i internasjonale forum.» «Ein strategi for førebyggjande handling må omfatte eit oppdatert rammeverk for ikkje-spreiing av atomvåpen og nedrusting og tiltak for å nedkjempe terrorisme.» «Avtalar om atomnedrustning må ratifiserast og nye avtalar utviklast. Det er framleis behov for strengare handheving og kontroll med ikkje-spreiingsavtalen.» «Avtalen om tak på konvensjonelle våpen (CFE-avtalen) må utviklast blant anna gjennom tillitskapande tiltak.» «Likeins (som med landminer) viser avtalen om forbod mot klasevåpen at det er viktig å oppretthalde eit sterkt press frå norsk side for vidare nedrusting.» «Senterpartiet vil leggje menneskerettane til grunn i arbeidet sitt mot atomvåpen, atomvåpenprogram og spreiding av atomvåpen, og krevje innsyn omkring utbygging av atomenergiprogram for å hindre utvikling og spreiding av atomvåpen. I den samanhengen er revitalisering av ikkje-spreiingsavtalen avgjerande.»	1 1 1 1 1 1 2 1 1 1 2 1 1 1 1 1 1
Sum		18
NATOs krigføring i Afghanistan Bakgrunn for indikator: Norge er i krig i Afghanistan. Ønsker man fred bedriver man selvsagt ikke krig. Den mest åpenbare fredspolitiske dreiningen Norge i dag kan gjøre i sin sikkerhetspolitikk er derfor å slutte å krige, for heller å bygge fred i Afghanistan.	«Sp vil arbeide for at krigen i Afghanistan finn løysinga si gjennom politiske forhandlingar og økonomiske midlar.» «Styrkje den fredstryggjande og humanitære støtta frå Noreg og FN på kostnad av militær krigsdeltaking.»	0 1
Sum		1

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
<i>Kvinner fred og sikkerhet</i> Siden sikkerhetsråds-resolusjon 1325 ble vedtatt i 2000 har fredsbevegelsen vært blant dens primære voktere, og fungert som vaktbikkjer ovenfor myndighetenes forpliktelser og oppfølgingen av denne. Denne sikkerhetsråds-resolusjonen anerkjenner kvinners nødvendige roller, deltakelse og involvering i alle aspekter av fred og sikkerhetspolitikk.	Ingen omtale	
<i>Norsk våpeneksport og internasjonal våpenhandel</i> Motstanden mot norsk krigsprofitt skapt gjennom den norske våpeneksporten er stor i folket, og unison i fredsbevegelsen. Politikk for regulering av våpenhandel er ved siden av nedrustning det mest artikulerte og profilerte politikkfelt utviklet av norsk fredsbevegelse de senere år. Nedbygging av de militærindustrielle kompleks er avgjørende for å bekjempe militarisme og opprustning. Dette adresseres ofte gjennom fredsbevegelsens våpenhandelarbeid.	«Senterpartiet meiner også at Noreg bør ta initiativ, og gå føre, når det gjeld sluttbrukarfråsegn for våpeneksport og eksport av våpendelar. Ikkje minst gjeld det i ein situasjon der Nato og Noreg sjølv er med i aktive krigshandlingar utanfor området til alliansen.» «Sp vil styrkje FN-registeret for konvensjonelle våpen ved at alle land forpliktar seg til å melde frå om produksjon og sal av våpen.» «Innføre sluttbrukarfråsegn av alle land ved våpensal, også til Nato-land, og stille vilkår ved eventuelt vidaresal.» «Sp vil arbeide for ein norsk eigarskapspolitikk som hindrar staten i å eige selskap som produserer klasevåpen eller komponentar som produserer klasevåpen; både direkte gjennom oljefondet, og indirekte gjennom statlege selskap og selskap der staten har ein aksjemajoritet» «Sp vil setje ned ein kommisjon etter modell av Sverige som kan overvake våpensal med utlandet.»	1 1 1 2 1 1
Sum		7
<i>Alternativer til militær verneplikt, og forholdet til kvinnelig verneplikt</i> Fredsfolk ønsker ikkevoldelige forsvarsformer velkomne, også i det norske Forsvaret. Vi er motstandere av private militære selskap og generell privatisering av militærvesenet. Fredsbevegelsen har stått opp mot forslagene om å innføre kvinnelig verneplikt i Norge i den senere tid. Beveggrunnen for dette er at fredsaktivister motsetter seg den militariseringen av samfunnet en slik reform vil medføre.	«Allmenn verneplikt skal vere fundamentet for det norske forsvaret.» «Noreg skal ha eit folkeforsvar, og ikkje eit verva forsvar.» «Senterpartiet vil at den allmenne verneplikta skal gjelde alle menn, men vil at det skal leggjast til rette for at fleire kvinner kan gå inn i Forsvaret»	0 1 1
Sum		2

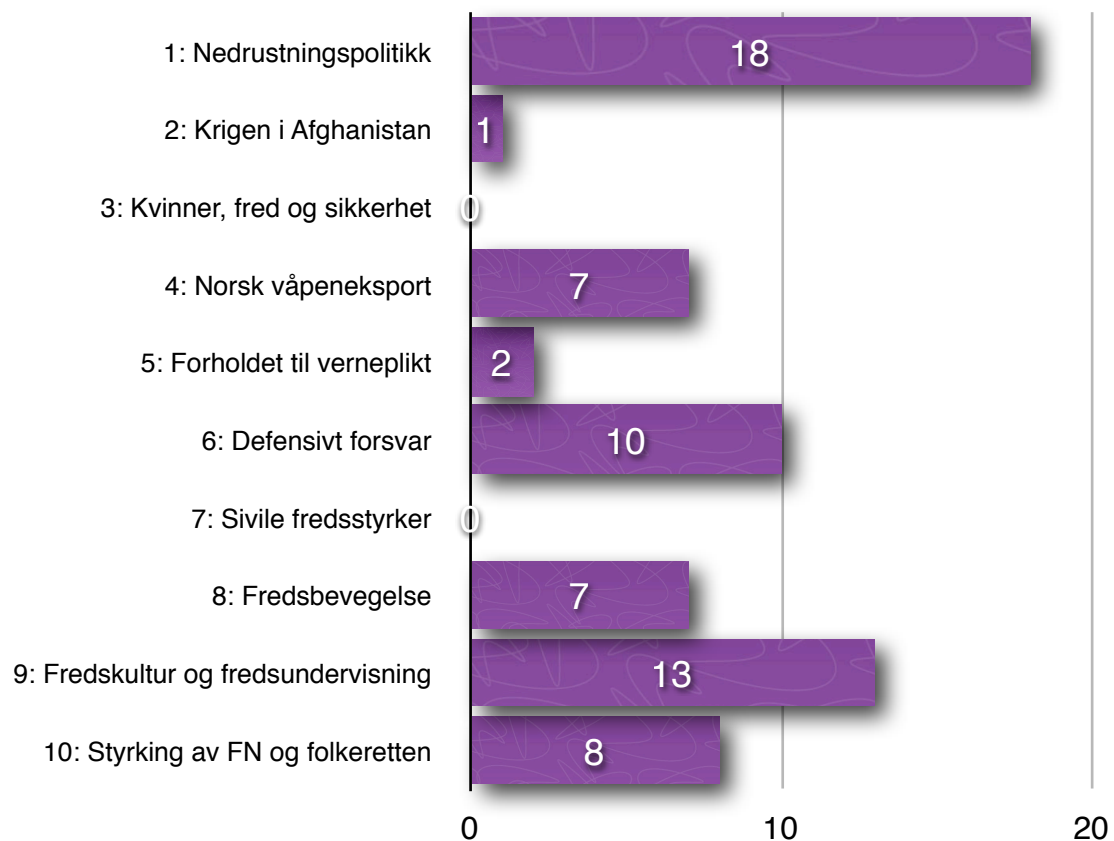
Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Defensiv norsk forsvarspolitik Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statssikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	«Senterpartiet har historisk og ideologisk lagt til grunn at hovedansvaret for det norske forsvaret er å forsvare norsk territorium.» «Moderniseringa av Heimevernet må derfor halde fram, og Heimevernet må bli styrkjebrønnen for resten av Forsvaret, også i høve til internasjonale operasjonar» «Behovet for nytt militært utstyr eller system må i større grad vurderast ut frå kva behov det nasjonale forsvaret har» «Sp vil dimensjonere og organisere Forsvaret ut frå særpreget og utfordringane til landet vårt. Den nasjonale forsvarsevna skal alltid få fyrsteprioritet ved bruk av knappe ressursar» «Sp vil styrkje Heimevernet for å sikre ei lokal vernebuing i heile landet gjennom betre utdanning, utstyrsnivå og kompensasjonsordningar» «I den graden Noreg deltek i Nato-operasjonar utanfor området til alliansen, skal dette skje på oppdrag frå FN med bakgrunn i eit klart FN-mandat» «Senterpartiet vil prioritere allianseoppdrag og internasjonale FN-operasjonar framfor deltaking i kampgruppene til EU.» «Senterpartiet vil arbeide for endring av Nato sitt strategiske konsept til igjen å leggje større vekt på felles forsvar av territoria til medlemslanda.» «Senterpartiet vil utvikle Nato-samarbeidet under prinsippet om at forsvar av dei nasjonale territoria til medlemsstatane er hovudføremålet for alliansen. « «Sp vil vere restriktiv til ei vidare utviding av Nato sitt geografiske område.» «Sp vil avvise eikvar norsk deltaking i Frontex, eller medverknad til mannskap til vern av den ytre grensa i EU, som ikkje tek utgangspunkt i paragraf 26 i Grunnlova. Paragrafen slår fast at einkvar medverknad av styrkar skal bli vurdert av Stortinget.» «Sp vil at Noreg heller medverkar til ein nordisk styrke i FN-regi framfor deltaking i den nordiske militære innsatsgruppa til EU.»	1 -1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
Sum		10
Sivile fredsstyrker I den senere tid har fredsorganisasjoner blitt avgjørende meningsbærere i forhold til sivile fredsstyrker. Ønske om å etablere en norsk sivil fredsstyrke er utbredt i fredsbevegelsen.	Ingen omtale	0

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Støtte til fredsbevegelsen Fredsbevegelsen er blant Norges minst bemidlede NGOer, på tross av at vi er avgjørende meningsbærere for norsk sikkerhetspolitisk diskurs. Vi trenger støtte både moralsk og pengemessig for vårt virke, også fra politiske partier. På tross av økende aktivitet synes ikke innsatsen å materealisere seg i form av økende inntekter i betydelig grad. Fredsbevegelsen bør støttes slik at man kan få etablert trygge sekretariat og langsiktig finansiering av fredsprosjekter som ledd i norsk fredspolitik.	«Sp vil innføre full momsrefusjon av vare- og tjenestemoms for frivillige organisasjoner knyttet til Frivillighetsregisteret» «Sikre økonomisk støtte til lokale og nasjonale organisasjoner som arbeider mot diskriminering» «Frivillige organisasjoner er særs viktige for å få til en god integrering. Gjennom frivillig arbeid og engasjement skapes bånd mellom både nordmenn og innvandrere, gjennom kunnskap om hverandre og gjennom aktiv deltagelse i lokalsamfunnet» «Senterpartiet vil gjøre det mer attraktivt for organisasjoner, lag og foreninger å engasjere seg i integreringsspørsmål lokalt» «Deltaking i frivillige lag og organisasjonar gjev verdifulle røynsler som byggjer demokrati og skaper likeverdige borgarar.» «Frivillige organisasjonar bruker mykje tid knytt til tilskotssøking og rapportering gjennom eit tungvint byråkratisk system. Senterpartiet vil leggje til rette for at organisasjonane kan bruke mest mogeleg av tida på kjerneaktiviteten sin og ikkje på søknadsskriving» «SP vil gje mest mogeleg av den offentlege stønaden til frivillige organisasjonar gjennom grunnstøtte eller frie driftsmiddel» «Senterpartiet vil jobbe for å vidareutvikle det nordiske samarbeidet innanfor område som kultur, utdanning, internasjonalt fredsarbeid, økonomi og forsvar.»	1 1 1 0 1 1 1 1
Sum		7

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Fredsundervisning og fredskultur Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	«Varig fred mellom folkeslag og nasjoner bygger på gjensidig respekt for ulike kulturar og levesett.»	1
	«Det internasjonale samarbeidet må vere tufta på respekt for kvar enkelt nasjon sin kultur og eigenart, men menneskerettane, sosial utjamning, folkestyre, og omsynet til ei berekraftig utvikling må liggje til grunn for internasjonal politikk.»	1
	(Skole)»Fokus på grunnleggende ferdigheter, samfunnsforståelse og sosiale ferdigheter må ligge i bunnen.»	0
	«Mange typer kriminalitet er vanskelig å fange opp fordi de foregår i private omgivelser. Et eksempel på dette er vold i nære relasjoner. Det er i all hovedsak kvinner som blir rammet, selv om menn også kan være ofre. Holdningsendringer, både blant kvinner og menn, er det viktigste virkemidlet for å få bukt med dette alvorlige problemet.»	1
	«Sp vil at politiet sikres en ressurstilgang som gjør det mulig å opprettholde nærpoltimodellen, en modell med små enheter som er integrert i lokalsamfunnet, som har et bredt tilfang av oppgaver og som skal ha forebygging som hovedmål.»	1
	«Sp vil sette i gang opplæringstiltak i skolen med sikte på konfliktløsning og ikke-voldelig atferd»	1 1
	«Sp vil videreføre og styrke bruken av konfliktråd for førstegangskriminelle og gjengangere under 18 år»	1
	«Sp vil gjøre kampen mot vold i nære relasjoner til et bredt formalisert samarbeid mellom politi, andre offentlige etater og frivillige organisasjoner»	1
	«Allmenn verneplikt medfører at svært mange får ei militær grunnutdanning. Dette er viktig for å skape gjensidig forståing mellom forsvarsmakta og innbyggjarane, og for å oppretthalde forsvarsviljen og forsvarsevna i folket»	-1
	«Sp vil ta initiativ til at Noreg forsterkar arbeidet mot dødsstraff.»	1
	«Internasjonale selskap som driv ressursutvinning kan ofte vere ein del av slike konfliktrar, og det er viktig at det blir utvikla bindande retningslinjer, nasjonalt og globalt, for samfunnsansvaret deira.	1
	«Utviklingshjelp må i større grad nyttast til konfliktforebygging, fredsmekling eller gjennomføring av fredsavtalar.»	1 1 1
	«Senterpartiet meiner det polariserte verdsbiletet som er skapt i kjølvatnet av "krigen mot terror" frå 2001, har verka konfliktintensiverande»	1
Sum		13

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
<i>Styrking av folkeretten og FN pakten</i> Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	«Sp vil ikkje avgje militære styrkar til internasjonale operasjonar utanfor Nato utan ei forankring i FN-pakta og eit klart FN-mandat.» «Sp vil at Noreg skal avstå frå deltaking i preventiv krigføring og forkjøpskrig som ikkje har ei klar forankring i folkeretten» «Senterpartiet vil oppnå fredeleg sameksistens mellom nasjonane ved å føre ein politikk som varetek intensjonane og prinsippa i folkeretten. Det inneber framleis oppbygging av eit sterkt og effektivt FN og ein verdsorden som førebyggjer konflikt, og der krig ikkje er noka løysing» «FN bør styrkjast som fredsbyggjar» «Skal Tryggingrådet kunne spele ei større rolle i konfliktførebygging må det få ei meir demokratisk samansetjing og det må bli meir proaktivt.»	1 1 1 1 1 1
Sum		8

Oppsummering av Sps program: 66 fredspoeng!

Parti nr 5: Arbeiderpartiets fredspolitikk

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Konvensjonell nedrustning og atomnedrustning Bakgrunn for indikator: Behovet for konvensjonell og ikke-konvensjonell nedrustning er opplagt for alle fredsaktivister. Dette er noe en samlet fredsbevegelse synes å samle seg bak. Hele ti fredsorganisasjoner avga sine posisjoner til regjeringens nedrustningsmelding i fjor høst.	«Arbeiderpartiet vil bidra til at nedrustning og ikke-spredning av masseødeleggende våpen kommer høyere opp på den internasjonale dagsorden.»	1
	«Vi vil arbeide for sikkerhet på lavest mulig rustningsnivå gjennom folkerettslig bindende avtaler.	1
	«Vårt mål er en verden fri for både atomvåpen og andre masseødeleggende våpen gjennom forpliktende avtaler som omfatter alle land.»	1
	«NATO må arbeide videre med å redusere atomvåpenenes rolle i sikkerhetspolitikken.»	1
	«Vi vil arbeide for avskaffelse av våpen som forårsaker uakseptable humanitære lidelser.»	1
	«Norge må søke allianser med likesinnede land og med det sivile samfunn i dette arbeidet.»	1
	«Ap vil arbeide for å fjerne alle strategiske og taktiske atomvåpen. Ingen nye kjernevåpen må utplasseres i Europa»	1 1
	«Ap vil ha flere atomvåpenfrie soner, særlig i områder med fare for spredning, som Midtøsten og den koreanske halvøy.»	1
	«Ap vil arbeide for at prøvestansavtalen skal tre i kraft og en full gjennomføring av ikkespredningsavtalen.»	1 1
	«Ap vil mobilisere for å redusere atomvåpenenes rolle gjennom å arbeide for en vellykket tilsynskonferanse i 2010. Om dette arbeidet ikke fører fram vil vi vurdere en egen konvensjon mot atomvåpen.»	1 1
	«Ap vil arbeide mot all opprustning i verdensrommet.»	1
	«Ap vil bidra til fortgang i gjennomføringen av avtalene om kjemiske og biologiske våpen.»	1
	«Ap vil arbeide for bredere tilslutning til minekonvensjonen og avtalen om forbud mot klasevåpen.»	1
Sum		16

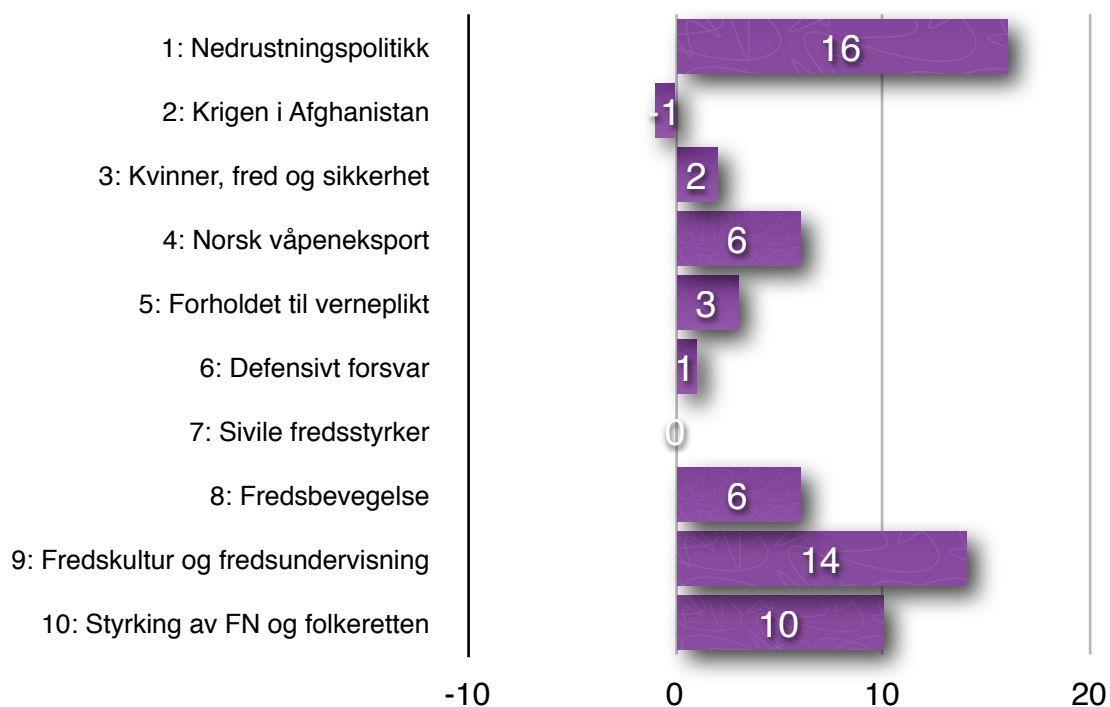
Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
NATOs krigføring i Afghanistan Bakgrunn for indikator: Norge er i krig i Afghanistan. Ønsker man fred bedriver man selvsagt ikke krig. Den mest åpenbare fredspolitiske dreiningen Norge i dag kan gjøre i sin sikkerhetspolitikk er derfor å slutte å krige, for heller å bygge fred i Afghanistan.	«Ap vil med forankring i FNs sikkerhetsresolusjoner, videreføre vårt engasjement i Afghanistan både sivilt og militært, med sikte på å støtte demokrati, utvikling, godt styresett, fred og sikkerhet i regionen og likestilling for afghanske kvinner.»	-1
Kvinner fred og sikkerhet Siden sikkerhetsråds-resolusjon 1325 ble vedtatt i 2000 har fredsbevegelsen vært blant dens primære voktere, og fungert som vaktbikkjer ovenfor myndighetenes forpliktelser og oppfølgingen av denne. Denne sikkerhetsråds-resolusjonen anerkjenner kvinners nødvendige roller, deltakelse og involvering i alle aspekter av fred og sikkerhetspolitikk.	«Ap vil at Norge bidrar til at FN, NATO og EU øker kvinneandelen i sine bidrag.» «Ap vil at likestillingsarbeidet i FN styrkes.» «En rettferdig verden er en likestilt verden. Arbeiderpartiet mener derfor det er viktig at Norge skal være en forkjemper for likestilling og kvinners rettigheter, både i kontakt med andre land og i internasjonale fora.»	1 0 1
Sum		2
Norsk våpeneksport og internasjonal våpenhandel Motstanden mot norsk krigsprofitt skapt gjennom den norske våpeneksporten er stor i folket, og unison i fredsbevegelsen. Politikk for regulering av våpenhandel er ved siden av nedrustning det mest artikulerte og profilerte politikkfelt utviklet av norsk fredsbevegelse de senere år. Nedbygging av de militærindustrielle kompleks er avgjørende for å bekjempe militarisme og opprustning. Dette adresseres ofte gjennom fredsbevegelsens våpenhandelarbeid.	«Ap vil at alle land må merke håndvåpen med selger og førstekjøper, og arbeide for systemer med merking og sporing av ammunisjon og håndvåpen.» «Ap vil føre stram kontroll med norsk våpeneksport, og arbeide for å få sluttbrukererklæring fra flest mulig land.» «Ap vil arbeide for en internasjonal konvensjon som regulerer alle typer konvensjonelle våpen.» «Ap vil ha særlig fokus på arbeidet for å få en internasjonal avtale om håndvåpen.» «Ap vil arbeide for internasjonale avtaler om globale finansieringskilder som kan medvirke til omfordeling og til styrking av FN-institusjonene: flyavgift, karbonskatt, skatt på våpenhandel eller avgift på valutatransaksjoner.» «Ap vil at store anskaffelser til Forsvaret skal bidra til økt verdiskaping i Norge gjennom gjenkjøpsavtaler.»	1 1 1 1 1 1 1 -1
Sum		6

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Alternativer til militær verneplikt, og forholdet til kvinnelig verneplikt Fredsfolk ønsker ikkevoldelige forsvarsformer velkomne, også i det norske Forsvaret. Vi er motstandere av private militære selskAp og generell privatisering av militærvesenet. Fredsbevegelsen har stått opp mot forslagene om å innføre kvinnelig verneplikt i Norge i den senere tid. Beveggrunnen for dette er at fredsaktivister motsetter seg den militariseringen av samfunnet en slik reform vil medføre.	«Ap vil at siviltjenesten må gjøres mer fredsrelevant og kompetansebyggende» «Forsvaret må gjenspeile det samme mangfoldet som preger resten av samfunnet, enten det gjelder etnisk bakgrunn, likestilling mellom kjønnene eller aldersspredning.» «Arbeiderpartiet ønsker å øke kvinneandelen og andelen med etnisk minoritetsbakgrunn i Forsvaret.» «Ap vil innføre sesjonsplikt for begge kjønn, og på bakgrunn av erfaringene med dette vurdere å innføre verneplikt for begge kjønn på sikt.»	1 1 0 1 0
Sum		3
Defensiv norsk forsvarspolitik Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statsikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	«Ap vil arbeide for at NATO styrker sitt fokus på alliansens kjerneoppgaver og utfordringer knyttet til medlemslandenes eget territorium og nærområder.» «Hæren må bygges ytterligere opp, og må på sikt også samordnes i større grad med Heimevernet i retning av et landforsvar.» «Ap vil at Norge bidrar til flernasjonale fredsstøttende operasjoner i regi av FN, NATO og EU,»	1 1 -1
Sum		1
Sivile fredsstyrker I den senere tid har fredsorganisasjoner blitt avgjørende meningsbærere i forhold til sivile fredsstyrker. Ønske om å etablere en norsk sivil fredsstyrke er utbredt i fredsbevegelsen.	Ingen omtale	0
Støtte til fredsbevegelsen Fredsbevegelsen er blant Norges minst bemidlede NGOer, på tross av at vi er avgjørende meningsbærere for norsk sikkerhetspolitisk diskurs. Vi trenger støtte både moralsk og pengemessig for vårt virke, også fra politiske partier. På tross av økende aktivitet synes ikke innsatsen å materealiseres seg i form av økende inntekter i betydelig grad. Fredsbevegelsen bør støttes slik at man kan få etablert trygge sekretariat og langsiktig finansiering av fredsprosjekter som ledd i norsk fredspolitik.	«Aktiv demokratisk deltakelse forutsetter adgang til kunnskap, innsikt og ferdigheter som fremmer den enkeltes verdiorientering, kjennskap til beslutningsprosesser og samfunnsforhold. Utdanningssystemet må, sammen med folkeopplysningsinstitusjoner, bidra til å sikre at alle kan søke slik informasjon, og samtidig kan forholde seg kritisk til den.» «Ap vil øke statsstøtten til frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner.» «Ap vil støtte og oppfordre lag og organisasjoner til å inkludere minoriteter.» «Ap vil støtte frivillige organisasjoner som særlig satser på inkludering av minoritetskvinner i integreringsøyemed.» «Vi vil øke rammene for frivilligheten med 1 milliard kroner i momskompensasjon, slik at momspengene kommer tilbake til frivilligheten.»	1 1 1 1 1
Sum		6

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Fredsundervisning og fredskultur Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	«Norge skal ha en aktiv freds- og forsoningspolitikk.» «Ap vil stille krav om forhold som etikk, antall lærlinger, arbeidstakerrettigheter og klimasertifisering ved offentlige innkjøp og anbud, og sikre at konkurransen er reell» «Ap vil arbeide mot hatkriminalitet» «Ap vil jobbe aktivt mot mobbing i skolen» «Ap vil styrke innsatsen for å forbygge voldelig ekstremisme.» «AP vil at bedrifter som har staten som eier skal ta samfunnsansvar både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.» «Politiet skal ha tid og ressurser til forebyggende arbeid.» «Sosialt fellesskap og fokus på samarbeid i skolen gir færre sosiale konflikter i det norske samfunn.» «Arbeiderpartiet vil prioritere bekjempelse av vold som rammer kvinner, barn og eldre.» «Volden som utøves i hjemmene er et offentlig ansvar og et alvorlig og omfattende kriminalitetsproblem. Vi må bli bedre til å oppdage, anmelde, oppklare og domfelle denne typen kriminalitet, samt sørge for et bedre hjelpe- og behandlingstilbud.» «En annen viktig bærebjelke i den norske modellen, er at alle skal med. Derfor må vi bygge ned barrierene for deltakelse. Alle skal ha de samme rettigheter, plikter og muligheter uavhengig av etnisk bakgrunn, kjønn, funksjonsevne, religion eller seksuell legning. Det betyr at vi må bidra til økt aksept for at folk kan være ulike.» «Vi må finne politiske løsninger på underliggende konflikter, og legge større vekt på forebyggende tiltak. Vi må bygge broer og utvikle samarbeid mellom ulike kulturer og religioner.» «Ap vil at norsk næringsliv må ta samfunnsansvar og respektere OECDs retningslinjer, FNs Global Compact, grunnleggende internasjonale miljø- og våpenkonvensjoner og grunnleggende ILO-konvensjoner, uansett hvor de opererer.» «Ap vil fortsette arbeidet mot bruken av dødsstraff både i krig og fred, samt innsatsen mot all bruk av tortur.»	1 1 1 1 1 0 1 1 0 1 1 1 1 1 1 1
Sum		14

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Styrking av folkeretten og FN pakten Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	«Vi vil bygge videre på folkeretten, og ønsker FN i ledelsen av et internasjonalt samarbeid basert på rettsprinsipper og representative, effektive institusjoner.»	2
	«Et sterkt internasjonalt rettsamfunn er vår beste sikkerhetsgaranti.»	1
	«Arbeiderpartiets viktigste innsats for å møte dette er å arbeide for en FN-ledet verdensorden basert på samarbeid, der konflikter løses på grunnlag av folkeretten og maktbruk er forankret i FN-pakten.»	1
		1
	«Flernasjonale fredsstøttende operasjoner skal være forankret i et klart og utvetydig FNmandat eller annet anerkjent folkerettslig grunnlag hvis Norge skal delta.»	1
		1
	«Ap vil gå inn for å opprette regionale overvåkingsmekanismer som ledd i FNs konfliktforebyggende virksomhet.»	1
	«Ap vil bidra til å styrke FNs rolle med fredsbygging.»	1
	«Ap vil at lede an i arbeidet med å få flere nasjoner til å anerkjenne den internasjonale straffedomstolen.»	1
Sum		10

Oppsummering av Aps program: 57 fredspoeng!

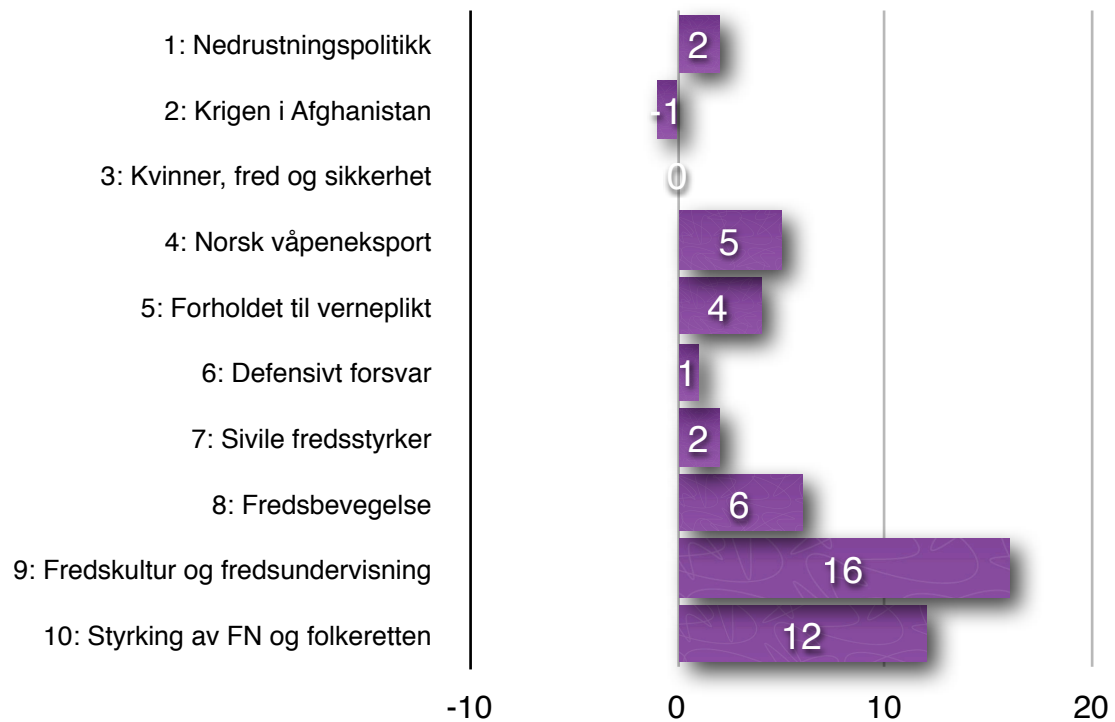
Parti nr 3: Kristelig Folkepartis fredspolitikk

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Konvensjonell nedrustning og atomnedrustning Bakgrunn for indikator: Behovet for konvensjonell og ikke-konvensjonell nedrustning er opplagt for alle fredsaktivister. Dette er noe en samlet fredsbevegelse synes å samle seg bak. Hele ti fredsorganisasjoner avga sine posisjoner til regjeringens nedrustningsmelding i fjor høst.	«Med den økte trusselen som spredning av masseødeleggelsesvåpen og langtrekkende missiler representerer, har nedrustningsarbeidet igjen fått økt betydning.» «Krf vil arbeide for kjernefysisk nedrustning globalt sett.»	1 1
Sum		2
NATOs krigføring i Afghanistan Bakgrunn for indikator: Norge er i krig i Afghanistan. Ønsker man fred bedriver man selvsagt ikke krig. Den mest åpenbare fredspolitiske dreiningen Norge i dag kan gjøre i sin sikkerhetspolitikk er derfor å slutte å krige, for heller å bygge fred i Afghanistan.	«Kampen mot Taliban i Afghanistan er NATOs hittil største utfordring. Norge må som NATO-medlem og i solidaritet med befolkningen i Afghanistan stille våre styrker til rådighet for å støtte den demokratiske regjeringen i landet. Den sivile innsatsen må trappes videre opp for å gjenoppbygge landet og svekke oppslutningen om Taliban.»	-1
Kvinner fred og sikkerhet Siden sikkerhetsråds-resolusjon 1325 ble vedtatt i 2000 har fredsbevegelsen vært blant dens primære voktere, og fungert som vaktbikkjer ovenfor myndighetenes forpliktelser og oppfølgingen av denne. Denne sikkerhetsråds-resolusjonen anerkjenner kvinners nødvendige roller, deltakelse og involvering i alle aspekter av fred og sikkerhetspolitikk.	«Krf vil bidra til å etablere en uavhengig kommisjon med deltakelse fra myndigheter, sivilt samfunn, privat sektor, og fremtredende internasjonal ekspertise på menneskerettigheter, utvikling, internasjonal rett, sikkerhet og miljø. Kommisjonen bør bidra til å belyse hvordan ulike aktører bedre kan fremme menneskerettighetenes stilling og vise sammenhengene mellom menneskerettigheter og andre politikkområder.»	0
Norsk våpeneksport og internasjonal våpenhandel Motstanden mot norsk krigsprofitt skapt gjennom den norske våpeneksporten er stor i folket, og unison i fredsbevegelsen. Politikk for regulering av våpenhandel er ved siden av nedrustning det mest artikulerte og profilerte politikfelt utviklet av norsk fredsbevegelse de senere år. Nedbygging av de militærindustrielle kompleks er avgjørende for å bekjempe militarisme og opprustning. Dette adresseres ofte gjennom fredsbevegelsens våpenhandelarbeid.	«Krf vil innføre merking av norskprodusert ammunisjon og en eksportlovgivning som gjelder for norskeide våpenfabrikker uansett hvilket land de ligger i. «Krf vil arbeide for å innføre en juridisk bindende, internasjonal avtale som setter strenge rammeverk rundt håndvåpenhandel og krever åpenhet omkring våpenfabrikkenes produksjon og eksport.» «Krf vil Innføre individuell sluttbrukererklæring.»	1 1 1 1 1
Sum		5

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Alternativer til militær verneplikt, og forholdet til kvinnelig verneplikt Fredsfolk ønsker ikkevoldelige forsvarsformer velkomne, også i det norske Forsvaret. Vi er motstandere av private militære selskap og generell privatisering av militærvesenet. Fredsbevegelsen har stått opp mot forslagene om å innføre kvinnelig verneplikt i Norge i den senere tid. Beveggrunnen for dette er at fredsaktivister motsetter seg den militariseringen av samfunnet en slik reform vil medføre.	«Forsvaret er avhengig av omfattende rekruttering både til nasjonal og internasjonal tjeneste. Verneplikten er et bærende element i denne rekrutteringen. Kjernen i verneplikten er at alle skikkede norske mannlige statsborgere skal stå til disposisjon for nasjonen fra de er 18 til de er 44 år» «KrF går mot allmenn verneplikt for kvinner. KrF støtter imidlertid at sesjonen er gjort obligatorisk for kvinner for å sikre at jenter som ønsker å gjøre militærtjeneste, får relevant informasjon om dette.» «at det fortsatt legges til rette for deltagelse fra NGO-er og sivile bistandsmiljø under relevante øvelser i Forsvaret og sivile kriseøvelser.» «Krf vil styrke Sivilforsvarets rolle som statlig forsterkningsressurs og sikre rammer for innkjøp av nødvendig materiell og verneutstyr for mannskapene.» «Krf vil styrke Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskaps (DSB) arbeid med tilsyn, erfaringsutveksling og koordinering.»	0 1 1 1 1
Sum		4
Defensiv norsk forsvarspolitik Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statssikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	«Forsvarets formål er å forebygge krig og konflikter, hevde landets suverenitet og bidra til å fremme en fredelig utvikling i verden med respekt for menneskerettighetene.» «NATO er fortsatt en hjørnestein i norsk utenriks-, sikkerhets og forsvarspolitik. Den europeiske sikkerhets- og forsvarspolitikken (ESDP) gir føringer for norsk sikkerhetspolitisk tenkning og militær deltakelse i en europeisk ramme. Felles for alle disse organisasjonene er fokus på bidrag til internasjonale militære operasjoner og byrdefordeling.» «Krf vil aktivt støtte opp om NATO og NATOs utvikling av den såkalte "Comprehensive approach" som sikrer bedre samvirke, samarbeid og koordinering mellom militære og sivile aktører og organisasjoner.» «Krf vil styrke Heimevernets mulighet til å forvalte sitt territorielle ansvar ved å gjeninnføre desentralisert ledelse og reversere de vedtatte sammenslåingene av Heimevernets distriktskommandoer.» «Krf vil opprettholde egen utdanning for Heimevernets personell»	1 -1 -1 -1 1 1 1
Sum		1

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Fredsundervisning og fredskultur Side 2 av 2		
Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	«Voldshandlinger videreføres ofte til neste generasjon. Det er viktig å stanse denne negative generasjonsspiralen. Barn som er utsatt for eller vitne til vold, må få tett og riktig oppfølging.» «styrke politiets kompetanse innenfor mobbing, trusler og annen kriminalitet som skjer gjennom nye digitale medier» «styrke finansiering av de kirkelige og de offentlige familievernkontorene» «at alle nygifte, samt førstegangsførelde skal få tilbud om gratis samlivskurs» «Krf vil at tilbudet med "Barnehuset" må omfatte hele landet» «Krf mener det bør opprettes etiske komiteer i kommunen» «Skolens arbeid for et positivt læringsmiljø og konkrete tiltak mot alle former for mobbing og diskriminering skal ha høyeste prioritet.»	1 1 1 0 1 1 1
Sum		16
Styrking av folkeretten og FN pakten		
Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	(det er) «sentralt å styrke internasjonale organisasjoner, i første rekke FN.» «Arbeidet for å skape utvikling, løse regionale konflikter, sikre menneskerettighetene og skape dialog på tvers av skillelinjer er helt sentralt. I dette arbeidet må FN ha et særskilt ansvar.» «Internasjonalt samarbeid er avhengig av et styrket FN for å redusere risikoen for stormakters enegang og regional rivalisering.» «Krf vil arbeide for at FN skal stå i ledelsen for internasjonalt samarbeid basert på rettsprinsipper, menneskerettighetene, folkeretten og representative, effektive og demokratiske institusjoner.» «Det sivile samfunnet må sterkere integreres i FN.» «Internasjonalt samarbeid er en forutsetning for fredelig internasjonal utvikling og ikke minst styrking av folkeretten. FN har en unik posisjon til å fremme fred, utvikling og sikkerhet på verdenssamfunnets vegne.» «Krf vil arbeide for å styrke FNs rolle og evne til å koordinere og lede ulike typer krisehåndteringsoperasjoner.» «Krf vil aktivt støtte opp om FNs arbeid og utvikling av initiativene knyttet til menneskelig sikkerhet» «Krf vil at Norges bidrag til internasjonale militære operasjoner skal ha forankring i folkeretten, helst gjennom mandat fra FNs sikkerhetsråd.»	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
Sum		12

Oppsummering av Krfs program: 49 fredspoeng!

Gjennomgang av fredspolitikken i Venstres program:

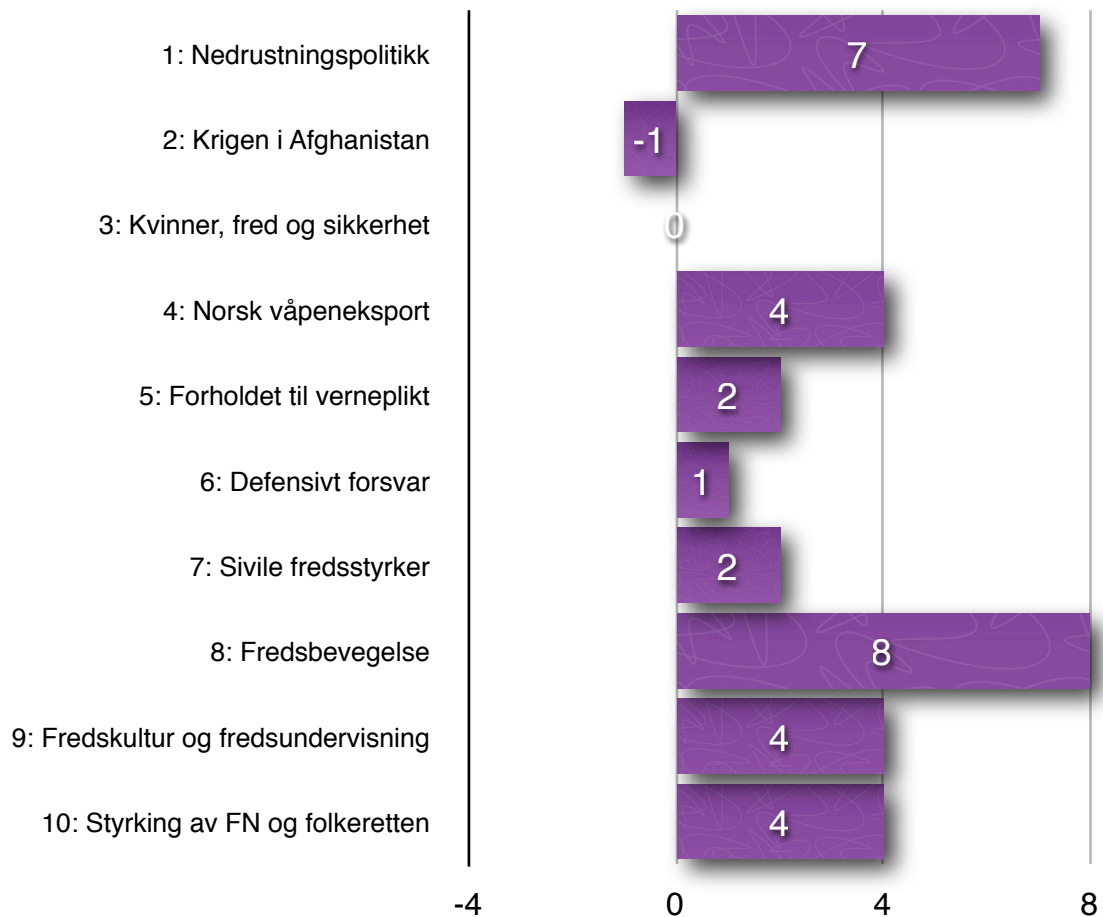
Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Konvensjonell nedrustning og atomnedrustning Bakgrunn for indikator: Behovet for konvensjonell og ikke-konvensjonell nedrustning er opplagt for alle fredsaktivister. Dette er noe en samlet fredsbevegelse synes å samle seg bak. Hele ti fredsorganisasjoner avga sine posisjoner til regjeringens nedrustningsmelding i fjor høst.	«Venstre vil arbeide for internasjonal nedrustning. Målet må være en verden fri for kjernefysiske, biologiske og kjemiske våpen, samt klasebomber og miner.» «Norge må være en pådriver for å få alle atommakter til å underskrive og iverksette prøvestansavtalen for atomvåpen, samt starte arbeidet med en global konvensjon som på sikt forbyr atomvåpen, i tråd med forpliktelsene gitt i Ikkespredningstraktaten (NPT).» «Norge må opprettholde våre selvpålagte begrensninger innen NATO og arbeide for å oppheve NATOs strategi for førstebruk av atomvåpen.»	1 1 1 1 1 1 1
Sum		7
NATOs krigføring i Afghanistan Bakgrunn for indikator: Norge er i krig i Afghanistan. Ønsker man fred bedriver man selvsagt ikke krig. Den mest åpenbare fredspolitiske dreiningen Norge i dag kan gjøre i sin sikkerhetspolitikk er derfor å slutte å krige, for heller å bygge fred i Afghanistan.	«Venstre vil at Norge skal bidra til en effektiv, overordnet politisk strategi, en bedre koordinering av oppgaver og mer klarhet omkring sivile/humanitære og militære aktørers oppgaver og ansvar.» «Humanitær innsats skal være upartisk og uavhengig av politiske preferanser, men det må sikres at den ikke bidrar til å forsterke konflikt eller udemokratiske regimer og bevegelser.»	-1 0
Sum		-1
Kvinner fred og sikkerhet Siden sikkerhetsråds-resolusjon 1325 ble vedtatt i 2000 har fredsbevegelsen vært blant dens primære voktere, og fungert som vaktbikkjer ovenfor myndighetenes forpliktelser og oppfølgingen av denne. Denne sikkerhetsråds-resolusjonen anerkjenner kvinners nødvendige roller, deltakelse og involvering i alle aspekter av fred og sikkerhetspolitikk.	Ingen omtale	0

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Norsk våpeneksport og internasjonal våpenhandel Motstanden mot norsk krigsprofitt skapt gjennom den norske våpeneksporten er stor i folket, og unison i fredsbevegelsen. Politikk for regulering av våpenhandel er ved siden av nedrustning det mest artikulerte og profilerte politikkfelt utviklet av norsk fredsbevegelse de senere år. Nedbygging av de militærindustrielle kompleks er avgjørende for å bekjempe militarisme og opprustning. Dette adresseres ofte gjennom fredsbevegelsens våpenhandelarbeid.	«Det viktigste tiltaket vil være å innføre sluttbrukererklæringer for våpen som eksporteres fra Norge. En sluttbrukererklæring er en garanti gitt til eksportør om at mottagerlandet er endelig bruker av våpnene, og at de ikke skal eksporteres videre uten samtykke fra opprinnelseslandet» «Et system der våpen og ammunisjon merkes slik at de kan spores tilbake til dem som opprinnelig bestilte våpnene, vil være et viktig redskap for å finne ut hvem som formidler våpen til konfliktområder» «Venstre vil støtte arbeidet for en internasjonal konvensjon om våpenhandel» «Videreføre arbeidet med en konvensjon om kontroll med håndvåpen»	1 1 1 1
Sum		4
Alternativer til militær verneplikt, og forholdet til kvinnelig verneplikt Fredsfolk ønsker ikkevoldelige forsvarsformer velkomne, også i det norske Forsvaret. Vi er motstandere av private militære selskap og generell privatisering av militærvesenet. Fredsbevegelsen har stått opp mot forslagene om å innføre kvinnelig verneplikt i Norge i den senere tid. Beveggrunnen for dette er at fredsaktivister motsetter seg den militariseringen av samfunnet en slik reform vil medføre.	«Venstre vil basere det norske forsvaret på verneplikt, som også kan brukes som rekruttering til vervet tjeneste. Dette vil sikre forsvarets rekrutteringsgrunnlag for bedre utdannede og trente soldater, som også er egnet til internasjonale oppgaver. «Siviltjenesten må ikke være lengre enn den militære verneplikten. Venstre er mot fengsling av militærnektene.»	0 1 1
Sum		2

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Defensiv norsk forsvarspolitik Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statssikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	«Venstre vil at Norge skal prioritere å bidra med militære styrker til FN-ledede fredsbevarende styrker.» «Norsk sikkerhet ivaretas best gjennom å bidra til fred, frihet og demokrati i flest mulig land, kombinert med reell vilje til en rettferdig internasjonal utvikling.» «Økt handel, samkvem, samarbeid og dialog er de beste virkemidlene for fred mellom ulike stater» «NATO og det transatlantiske samarbeidet skal forbli hjørnesteiner i norsk sikkerhetspolitikk samtidig som det forsvarspolitiske samarbeidet i Norden og med EU videreutvikles» «Venstre er positiv til en felles europeisk sikkerhetspolitikk. Venstre mener at EU har en rolle å spille som aktør i konfliktområder med en humanitær dimensjon, særlig der NATO eller USA velger ikke å delta. Under forutsetning av FN-mandat mener Venstre at Norge bør delta i slike EU-ledede operasjoner så langt det lar seg gjøre» «Venstre mener Norge fortsatt bør delta aktivt i internasjonale militære operasjoner. Dette bør skje ut fra en vurdering av hver enkelt operasjon basert først og fremst på hensynet til fred, frihet og demokrati samt politiske og militære forpliktelser og kapasitet» «Venstre mener det er viktig at vi har et heimevern over hele landet som har et territorielt ansvar, men som også kan bistå militær tilstedeværelse i utsatte områder»	1 1 0 -1 -1 -1 1 1
Sum		1
Sivile fredsstyrker I den senere tid har fredsorganisasjoner blitt avgjørende meningsbærere i forhold til sivile fredsstyrker. Ønske om å etablere en norsk sivil fredsstyrke er utbredt i fredsbevegelsen.	«Sivile fredsstyrker er et konsept for å styrke den sivile dimensjonen av internasjonal krisehåndtering, der freds- og konflikteksperter utplasseres i konfliktområder for å støtte opp om lokal innsats for fred. Venstre ønsker å vurdere en slik ordning også i Norge»	1 1
Sum		2

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Støtte til fredsbevegelsen Fredsbevegelsen er blant Norges minst bemidlede NGOer, på tross av at vi er avgjørende meningsbærere for norsk sikkerhetspolitisk diskurs. Vi trenger støtte både moralsk og pengemessig for vårt virke, også fra politiske partier. På tross av økende aktivitet synes ikke innsatsen å materealisere seg i form av økende inntekter i betydelig grad. Fredsbevegelsen bør støttes slik at man kan få etablert trygge sekretariat og langsiktig finansiering av fredsprosjekter som ledd i norsk fredspolitik.	PP: «Det sivile samfunn spiller en avgjørende rolle i utviklingen av en global offentlighet og i kampen for en liberal og human utvikling.» «Et aktivt organisasjonsliv og stor innsats av frivillige er en forutsetning for et levende demokrati, og lokalmiljøer med sterke sosiale nettverk.» «Offentlige støtteordninger må støtte opp under organisasjonenes frihet og uavhengighet og ikke bidra til å byråkratisere dem.» «Venstre vil gi de frivillige foreningene tilgang til langsiktige, trygge og etisk forsvarlige inntektskilder» «Sette i gang et arbeid med sikte på å fjerne merverdiavgiftskostnadene for frivillige organisasjoner» «Venstre vil støtte frivillige organisasjoner som fremmer menneskerettigheter og demokrati»	1 1 1 1 1 1 1
Sum		8
Fredsundervisning og fredskultur Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	«Ta i bruk det frivillige Norge i forebyggende helsearbeid og stimulere til aktiv egenomsorg» «Det må gjøres mer for å øke kunnskapen om slik vold, for å forebygge voldelige familierelasjoner og for å hjelpe dem som utsettes for vold fra sine nærmeste»	1 1 1 1
Sum		4
Styrking av folkeretten og FN pakten Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	«Venstre mener dette målet nås best gjennom å styrke og videreutvikle internasjonale institusjoner som fremmer menneskerettigheter, demokrati, markedsøkonomi, miljø og respekt for internasjonal lov og rett» «Norge skal gå foran i FNs arbeid for menneskerettigheter, både ved å videreutvikle regelverket og ved å implementere menneskerettighetsavtalene nasjonalt.» «Venstre vil styrke den internasjonale straffedomstolen (ICC)» «At militære operasjoner uten FN-mandat bare skal skje i helt ekstreme tilfeller, der det kan forhindre etnisk rensing og folkemord.»	1 1 1 1 0
Sum		4

Oppsummering av Venstres program: 31 fredspoeng!

Parti nr 2: Høyres fredspolitikk

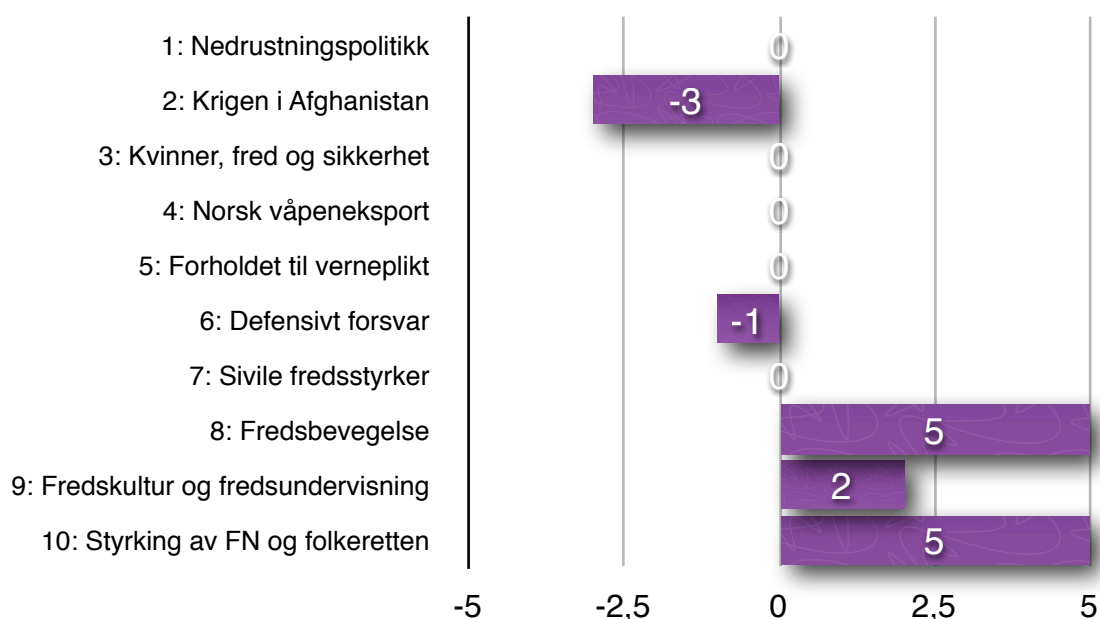
Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Konvensjonell nedrustning og atomnedrustning Bakgrunn for indikator: Behovet for konvensjonell og ikke-konvensjonell nedrustning er opplagt for alle fredsaktivister. Dette er noe en samlet fredsbevegelse synes å samle seg bak. Hele ti fredsorganisasjoner avga sine posisjoner til regjeringens nedrustningsmelding i fjor høst.	AP: «arbeide for sterkere internasjonalt samarbeid mot spredning av atomvåpen og andre masseødeleggersvåpen» AP: «Det viktigste er å styrke Forsvaret for å skape balanse mellom pålagte oppgaver, struktur og bevilgninger, å øke aktivitetsnivået i hele Forsvaret og å styrke Hæren.»	1 -1
Sum		0
NATOs krigføring i Afghanistan Bakgrunn for indikator: Norge er i krig i Afghanistan. Ønsker man fred bedriver man selvsagt ikke krig. Den mest åpenbare fredspolitiske dreiningen Norge i dag kan gjøre i sin sikkerhetspolitikk er derfor å slutte å krige, for heller å bygge fred i Afghanistan.	AP: «H vil: fastholde medlemskapet i NATO og sikre at Norge bidrar aktivt og lojalt i alliansens arbeid.» AP: «Hvil: oppheve politiske begrensninger på hvor norske styrker kan operere i Afghanistan.» AP: «H vil: prioritere militære bidrag til operasjoner i regi av NATO og EU .»	-1 -1 -1
Sum		-3
Kvinner fred og sikkerhet Siden sikkerhetsråds-resolusjon 1325 ble vedtatt i 2000 har fredsbevegelsen vært blant dens primære voktere, og fungert som vaktbikkjer ovenfor myndighetenes forpliktelser og oppfølgingen av denne. Denne sikkerhetsråds-resolusjonen anerkjenner kvinners nødvendige roller, deltakelse og involvering i alle aspekter av fred og sikkerhetspolitikk.	Ingen omtale	0
Norsk våpeneksport og internasjonal våpenhandel Motstanden mot norsk krigsprofitt skapt gjennom den norske våpeneksporten er stor i folket, og unison i fredsbevegelsen. Politikk for regulering av våpenhandel er ved siden av nedrustning det mest artikulerte og profilerte politikkfelt utviklet av norsk fredsbevegelse de senere år. Nedbygging av de militærindustrielle kompleks er avgjørende for å bekjempe militarisme og opprustning. Dette adresseres ofte gjennom fredsbevegelsens våpenhandelarbeid.	Ingen omtale	0

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Alternativer til militær verneplikt, og forholdet til kvinnelig verneplikt Fredsfolk ønsker ikkevoldelige forsvarsformer velkomne, også i det norske Forsvaret. Vi er motstandere av private militære selskap og generell privatisering av militærvesenet. Fredsbevegelsen har stått opp mot forslagene om å innføre kvinnelig verneplikt i Norge i den senere tid. Beveggrunnen for dette er at fredsaktivister motsetter seg den militariseringen av samfunnet en slik reform vil medføre.	AP: «gjennomføre og evaluere den nylig vedtatte sesjonsplikten for kvinner. Høyre vil styrke kvinners deltakelse på alle nivåer i Forsvaret.» AP: «H vil: opprettholde den allmenne verneplikten.»	0 0
Defensiv norsk forsvarspolitik Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statssikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	AP: «For Norge er det et overordnet mål å bidra til at NATO kan utføre sine samlede sikkerhetsoppgaver på en troverdig og effektiv måte.» AP: «Økt tilstedeværelse og evne til å operere i nordområdene vil, sammen med evnen til å bidra i internasjonale operasjoner, være sentralt for den fremtidige dimensjoneringen av Forsvaret.» AP: «H vil: at Heimevernet fortsatt skal utdanne sine egne soldater.»	-1 -1 1
Sum		-1
Sivile fredsstyrker I den senere tid har fredsorganisasjoner blitt avgjørende meningsbærere i forhold til sivile fredsstyrker. Ønske om å etablere en norsk sivil fredsstyrke er utbredt i fredsbevegelsen.	Ingen omtale	0
Støtte til fredsbevegelsen Fredsbevegelsen er blant Norges minst bemidlede NGOer, på tross av at vi er avgjørende meningsbærere for norsk sikkerhetspolitisk diskurs. Vi trenger støtte både moralsk og pengemessig for vårt virke, også fra politiske partier. På tross av økende aktivitet synes ikke innsatsen å materealisere seg i form av økende inntekter i betydelig grad. Fredsbevegelsen bør støttes slik at man kan få etablert trygge sekretariat og langsiktig finansiering av fredsprosjekter som ledd i norsk fredspolitik.	AP: «Høyres mål er en sterk og uavhengig frivillig sektor som kan utgjøre et tredje tyngdepunkt og alternativ til både markedet og den politiske styringen.» AP: «Finansieringen av det frivillige arbeidet må bygge opp under organisasjoners uavhengighet og styrke bredden. Høyre vil ikke knytte bevilgninger til bestemte politiske formål.» AP: «H vil: fjerne skatten på frivillighet ved å ta bort momsplikten for frivillige organisasjoner.» AP: «Øke skattefradraget på gaver til frivillige organisasjoner og utvide ordningen til også å omfatte lokale organisasjoner og prosjekter.»	1 1 1 1 1
Sum		5

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Fredsundervisning og fredskultur Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	AP: «legge til rette for mer aktiv bruk av konfliktråd og at såkalte stormøter kan gjennomføres ved alle landets konfliktråd.»	1 1
Styrking av folkeretten og FN pakten Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	PP: «Høyre mener en FN-ledet verdensorden er avgjørende for stabilitet, fred og en utvikling som ivaretar interessene til både små og store land, og der respekten for menneskerettigheter er grunnlaget.» AP: «H vil bygge opp under og styrke FNs rolle og autoritet, samt støtte reformer som kan gjøre Sikkerhetsrådet mer representativt for dagens internasjonale maktforhold.» AP: «H vil at norsk deltakelse i internasjonale militære operasjoner skal ha grunnlag i folkeretten.»	1 1 1 1 1
Sum		5

Oppsummering av Høyres program: 8 fredspoeng!

■ Fredspoeng pr indikator

Parti nr 1: Frps fredspolitikk

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Konvensjonell nedrustning og atomnedrustning Bakgrunn for indikator: Behovet for konvensjonell og ikke-konvensjonell nedrustning er opplagt for alle fredsaktivister. Dette er noe en samlet fredsbevegelse synes å samle seg bak. Hele ti fredsorganisasjoner avga sine posisjoner til regjeringens nedrustningsmelding i fjor høst.	Ingen omtale av nedrustning, men uttaler ønske om det motsatte ved følgende: PA: «Fremskrittspartiet ser med bekymring på nedbyggingen av det norske forsvaret.»	-1
NATOs krigføring i Afghanistan Bakgrunn for indikator: Norge er i krig i Afghanistan. Ønsker man fred bedriver man selvsagt ikke krig. Den mest åpenbare fredspolitiske dreiningen Norge i dag kan gjøre i sin sikkerhetspolitikk er derfor å slutte å krige, for heller å bygge fred i Afghanistan.	Omtaler ikke Afghanistan i sitt program, men: PA: «USA er fortsatt Norges viktigste allierte, noe som også må komme til uttrykk gjennom samarbeid og strategivalg.» PA: «Det er viktig at Norge tar aktiv del i kampen mot terror med deltakelse i internasjonalt samarbeid og internasjonale operasjoner.»	0 -1
Kvinner fred og sikkerhet Siden sikkerhetsråds-resolusjon 1325 ble vedtatt i 2000 har fredsbevegelsen vært blant dens primære voktere, og fungert som vaktbikkjer ovenfor myndighetenes forpliktelser og oppfølgingen av denne. Denne sikkerhetsråds-resolusjonen anerkjenner kvinners nødvendige roller, deltakelse og involvering i alle aspekter av fred og sikkerhetspolitikk.	Ingen omtale	0
Norsk våpeneksport og internasjonal våpenhandel Motstanden mot norsk krigsprofitt skapt gjennom den norske våpeneksporten er stor i folket, og unison i fredsbevegelsen. Politikk for regulering av våpenhandel er ved siden av nedrustning det mest artikulerte og profilerte politikkfelt utviklet av norsk fredsbevegelse de senere år. Nedbygging av de militærindustrielle kompleks er avgjørende for å bekjempe militarisme og opprustning. Dette adresseres ofte gjennom fredsbevegelsens våpenhandelarbeid.	Ingen omtale	0

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Alternativer til militær verneplikt, og forholdet til kvinnelig verneplikt Fredsfolk ønsker ikkevoldelige forsvarsformer velkomne, også i det norske Forsvaret. Vi er motstandere av private militære selskap og generell privatisering av militærvesenet. Fredsbevegelsen har stått opp mot forslagene om å innføre kvinnelig verneplikt i Norge i den senere tid. Beveggrunnen for dette er at fredsaktivister motsetter seg den militariseringen av samfunnet en slik reform vil medføre.	PP: «Vi vil opprettholde den grunnlovsfestede verneplikten, samt åpne for vervede styrker i tillegg der dette er hensiktsmessig for å løse konkrete oppgaver.» PA: «Danmark, USA, Storbritannia og andre har valgt å benytte seg av sivile sikkerhetsselskaper for å beskytte egne tjenestemenn og annet personell, med stort hell. Norge bør også kunne løse utfordringen på denne måten frem til Forsvaret har tilstrekkelig kapasitet selv til å kunne gjøre denne type sikkerhetsoppdrag.»	-1 -1
Defensiv norsk forsvarspolitik Fredsfolk ønsker en defensiv militær innretning. Dette innebærer at norsk forsvarspolitik bør innrettes etter de menneskelige og samfunnsmessige sikkerhetsbehov heller enn statssikkerhet og militære forpliktelser i NATO og EU.	PP: «Fremskrittspartiet vil ha et sterkt forsvar med en likeverdig tilknytning til våre allierte i NATO samt NATOs samarbeidspartnere. NATO er hjørnesteinen i vår sikkerhets- og forsvarspolitik, og USA er Norges viktigste allierte. Dette må komme klart til uttrykk gjennom løpende samarbeid og overordnede strategivalg.» PP: «Norge bør bidra aktivt med styrker i fredsbevarende og fredsskapende operasjoner i utlandet. Primært bør slike operasjoner baseres på vedtak i FNs sikkerhetsråd. Humanitære hensyn kan imidlertid tilsi at Norge også bør delta i operasjoner ledet av NATO eller koalisjonsstyrker, selv om disse på grunn av vetoretten ikke er godkjent av FNs sikkerhetsråd.» PA: «Vi mener at et sterkt og operativt forsvar i nordområdene er en nødvendighet for å hevde Norges suverenitet og eierskap til den rikdommen som finnes der. Vi vil derfor ta sikte på å styrke alle forsvarsgrener i nord, samt stimulere til økt alliert trening og aktivitet. I tillegg må grensekontrollen mot øst håndheves strengt, men effektivt med hensyn til handel og samarbeid.» PA: «Norge bør aktivt stimulere til samtrening og øving innen NATO og med styrker fra europeiske land» PA: «Bilaterale forsterkningsavtaler må også fremover utgjøre en viktig del av norsk alliansepolitikk. Derfor er det spesielt viktig å videreføre og utvikle det strategiske partnerskapet med USA.» PA: «Frp vil: sikre fortsatt norsk medlemskap og innflytelse i NATO gjennom aktiv deltagelse i de politiske og militære fora arbeide for en fortsatt sterk allianse i NATO med USA som næreste allierte (og) arbeide for at Norge får delta i de europeiske forsvarspolitiske fora»	-1 0 0 -1 -1 -1
Sum		-4

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
Sivile fredsstyrker I den senere tid har fredsorganisasjoner blitt avgjørende meningsbærere i forhold til sivile fredsstyrker. Ønske om å etablere en norsk sivil fredsstyrke er utbredt i fredsbevegelsen.	Ingen omtale	0
Støtte til fredsbevegelsen Fredsbevegelsen er blant Norges minst bemidlede NGOer, på tross av at vi er avgjørende meningsbærere for norsk sikkerhetspolitisk diskurs. Vi trenger støtte både moralsk og pengemessig for vårt virke, også fra politiske partier. På tross av økende aktivitet synes ikke innsatsen å materealiseres seg i form av økende inntekter i betydelig grad. Fredsbevegelsen bør støttes slik at man kan få etablert trygge sekretariat og langsiktig finansiering av fredsprosjekter som ledd i norsk fredspolitik.	PP: «Fremskrittspartiet vil legge til rette for at organisasjonene får flere inntektsmuligheter og anledning til å løse flere samfunnsoppgaver.» PP: «Den ideelle virksomheten til frivillige lag og organisasjoner skal være momsfri.» PA: «Frp vil: gå kritisk gjennom offentlig støtte til organisasjoner og foreninger hvor etnisk bakgrunn eller felles hjemland er kriterium for medlemskap» PA: «Frivilligheten skal ikke brukes av det offentlige som et instrument, men må få velge sine oppgaver, organisasjon og arbeidsform selv.»	1 1 1 0 1
Sum		4
Fredsundervisning og fredskultur Selv om fredsorganisasjoners holdninger til dette bare i begrenset grad er blitt artikulert gjennom politiske posisjoner de senere årene, utgjør dette en så omfattende del av moderne fredsaktivisme og dens idégrunnlag at indikatorene uansett må inkluderes i denne sammenheng	PP: Likebehandling mellom nordmenn og innvandrere er avgjørende for å forebygge konflikter, noe som betyr at særegne ordninger for innvandrere må avvikles.» PP: I samarbeid med hjemmet og den enkelte elev skal det norske utdanningssystemet bidra til å utvikle kunnskaper, ansvarsfølelse, pliktfølelse, dannelse og selvtilit hos hver elev. I tillegg skal den norske skole fokusere på læring om demokrati og rettsstatsprinsipper slik at samfunnsforståelse og sosiale egenskaper er i tråd med disse.» PP: «Kulturpolitikken bygger på prinsippene om ytringsfrihet og toleranse.» AP: «FrP vil: gå inn for økt bruk av frivillige og ideelle organisasjoner i det forebyggende området ovenfor barn og unge» AP: «..vi vil jobbe for å spre menneskerettigheter og bekjempe vold og undertrykking, for eksempel kjønnslemlestelse, tvangsekteskap, menneskehandel og seksuelt misbruk av barn.	0 0 1 1 4
Sum		6

Indikatorer:	Omtale i partiprogram:	Freds-poeng
<i>Styrking av folkeretten og FN pakten</i> Fredsbevegelsen tar avstand fra angrepskrig, og jobber for å styrke folkeretten for å forebygge krig. FN pakten må i denne sammenheng vernes om.	PP: «Mellomstatlige organisasjoner kan være et positivt bidrag til å sikre stabile internasjonale spilleregler. Enkelte organisasjoner har imidlertid utviklet omfattende byråkratiske strukturer. Derfor bør det arbeides for reformer bl.a. av FN.» PA: «Norske interesser sikres best gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. I dette arbeidet vil NATO og EU utgjøre grunnpilarene.» PA: «FN bør konsentrere seg om krigsforebyggende og fredsskapende arbeid, samt beskyttelse av menneskerettigheter. Vi stiller oss imidlertid skeptisk til mye av FNs virksomhet.» PA: «Folkeretten må forsvare individer og ikke diktatoriske regimer, og land som gjør overgrep mot egen befolkning, skal ikke ha rett til å gjemme seg bak folkerettslige forpliktelser.»	1 -1 1 0
Sum		1

Oppsummering av Frps program: 3 poeng!

